Ч. 177 (14.720). Львів, пятниця 13. серпня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.000.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . . 30.00 „
Річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Арештування рідношкільної молоді в Тернопільщині.

В останніх днях, зокрема 10. й 11. серпня ц. р., переведено в Тернополі й по селах тернопільського і сумежних повітів серед молоді вищих кляс і абітурієнтів тернопільської рідношкільної гімназії численні арештування. Перед тим були в арештованих чи пак у їх батьків основні домашні труси. Арештованих відставлювали або просто до слідчого виділу державної поліції в Тернополі, або спершу до найближчої поліційної станиці і щойно відти до тернопільського слідчого виділу. Декого з арештованих випустили на волю, більшість задержали. Арештовано 15- до 18-літніх гімназистів без вияснення причини арештування. Декого з арештованих вели в білий день [illegible] вулицями Тернополя. З цензурних причин імен арештованих, яких є поважне число, не подаємо.

СТАН ОБЛОГИ В ШАНГАЮ.

НОВИЙ УЛЬТИМАТ ЯПОНЦІВ.

Із Шангаю повідомляють, що там проголосили стан облоги на китайській території Шангаю.

ШАНГАЙСЬКИЙ КОНФЛІКТ ЗАГОСТРИВСЯ.

„Райтер" повідомляє з Нанкіну, що приїзд японських воєнних кораблів до Шангаю викликав сильне схвилювання і занепокоєння в китайських урядових колах. Думають,

що початі вже розмови у справі ліквідації інциденту на летовищі Гуняо будуть перервані.

Вчора вечором посадник Шангаю мав відбути знову конференцію з представниками японської влади. На його думку мала це бути вирішна конференція.

Японці домагаються від китайської влади покарання міліціянтів, які виконували службу на летовищі в минулий понеділок, домагаються теж, щоб китайський уряд зложив офіційні перепросини та дав запоруку, що такі події не повторяться. **Крім того японці домагаються відшкодування та відкликання з шангайської округи „корпусу прилюдної безпеки"**, який складається з китайських міліціянтів. Імовірно, кермуючись дорученням центрального уряду, посадник буде могти приняти три перші домагання, одначе відкине четверте, яке торкається відкликання згаданого корпусу.

Японці здобули залізничу стацію Нанкав.

Японські війська здобули залізничу стацію Нанкав по нагальнім артилерійськім і летунськім бомбардуванню.

ПЕРШИЙ ЯПОНСЬКО-КИТАЙСЬКИЙ БІЙ.

Агенція Домеї повідомляє з Тієнтсіну, що **перший китайсько-японський бій почався недалеко великого китайського муру в Чагарі. Канонада тривала цілий день. Японська артилерія бомбардувала Нанкав. Вибухи стрілен викликали пожежу в місті, яка знищила багато домів.**

Китайська влада наказала евакуацію всіх чужинців із Калгану.

ПІД КИТАЙСЬКИМ МУРОМ.

У доповненні вісток про **перший зудар японських військ із частинами центрального уряду** при переході китайського муру під Нанкав, з Токіо повідомляють, що китайські війська складалися на тім відтинку з трьох полків 89-ої дивізії. Китайці займали добре укріплені становища і мали дуже добре узброєння. Китайські частини мали доволі сильну артилерію і метачі мін. Інші частини 89. дивізії ідуть пішки здовж залізничого шляху до кордонів Джеголю. Загальне число китайських військ в окрузі Каган Чагар оцінюють на 4 дивізії.

ВТЕЧА ЛІТВІНОВА З СССР?

МОСКВА, ПАТ. ТАСС повідомляє: Ком. Літвінов виїхав на відпочинок. Його заступатиме Патьомкін.

*

Наглий приїзд ком. Літінова до Відня викликав сензаційні поголоски між дипломатичними колами. Отже добре поінформовані кола запевняють, що Літвінов просто втік з Москви під притокою основного вилікування з затяжної недуги. Літвінов приїхав до Відня тому, що там живе відомий австрійський лікар внутрішніх недуг проф. Епінгер, який кількома наворотами виїздив до Москви до Сталіна. Проф. д-р Епінгер здобув безмежне довіря Сталіна і цей факт хоче використати Літвінов, бажаючи виєднати від лікаря спеціяліста немов посвідку, що мусить бути довше за кордоном, бо Сталін сліпо вірить в опінію цього професора. Немов чудом виїхавши з Москви Літвінов хоче продовжити свій побут за кордоном по змозі якнайдовше сподіючись, що в міжчасі дійде в СССР до відпруження відносин. Кружляють теж поголоски, що Літвінов взагалі не має наміру вертатися до Москви.

Кажуть, що Літвінов дійсно нездужає поважно на жовч і на печінку. Мабуть тому проф. д-р Епінгер доручить йому довше лікуватися за кордоном та одночасно вишле відповідний звіт до Сталіна. Літвінов замешкав у большевицькому посольстві і не показується зовсім на вулицях Відня. Кажуть теж, що останні події в СССР вплинули дуже погано на стан його здоровля

Масові арештування чужинців у Катальонії.

ПАРИЖ, 12. 8. ПАТ. „Ле Журналь" повідомляє з еспанського кордону, що в Катальонії міліція перевела масові арештування між чужинними журналістами, 6 журналістів опинилося вже у вязниці під замітом шпигунства. Арештовані подруги Тельман, кореспондент швайцарських щоденників, Гульман з „Прес Сервіс" у Женеві, кореспондентка бельгійських щоденників Рітом, кореспондент „Нюз Кроникл", Вольф, кореспондент „Манчестер Гардіян" Тілі. В квітні ц. р. пропав таємно кореспондент „Соціял-демократен" Марко Райн, якого дотепер не вдалося відшукати. Крім того арештували його товариша, який вів розшуки за Райном.

Військовий вишкіл шкільної молоді.

Від Редакції: Поміщуючи пих кілька уваг, які нам надіслано з педагогічних кол, уважаємо своїм обовязком сказати, що є ще друга сторінка порушеної теми, до якої ми, українці, мусимо мати дуже поважні застереження. А саме, ш. Автор, з яким у його теоретичних висновках погоджуємося, не згадує ані одним словом, **хто цей вишкіл** буде в українських ліцеях переводити. Це справа незвичайно важна і саме її неправильне переведення в життя може перекреслити ввесь позитивний підхід українських родичів і української молоді до навчання військового вишколу. **Чи будуть його вчити українці-вчителі чи поляки?** Нам відомо, що на курсах, які підчас ферій влаштовано для учителів-старшин, чи підстаршин, не покликано навіть в деяких державних українських гімназій українців учителів, лише поляків (н. пр. в Коломиї)! Нам відомо теж, що в гімназії Р. Школи не покликано **ні одного старшини польської армії українця-вчителя**, хоч такі є і хоч кількох львівська кураторія міністерству освіти запропонувала. На нашу думку слід би нашим педагогічним колам звернути на цю справу пильну увагу і порушити її прилюдно. Бо від неї залежить у першій мірі, чи цей новий предмет принесе якусь користь українській молоді, чи буде новою барієрою, а може новим політичним бодяком українського шкільництва.

В повоєнному суспільному житті народів появилося багато новин, незрозумілих для людини з довоєнними привичками, старим світоглядом і способом думання. До таких новин, досить навіть сензаційних, належить безумовно військовий вишкіл шкільної молоді. Ця новина набирає тим більше сензаційного посмаку, якщо зважимо, що ввели її перші соціялісти в соціялістичних і фашистівських державах, отже ті люди, що в довоєнних часах у своїй пропаганді поборювали мілітаризм та армію.

У природі і в суспільному житті кожне явище має своє оправдання, свою причину. Ніщо не діється без причини. Таксамо глибокі причини, що оправдують уведення військового вишколу в сучасних школах.

Високий рівень техніки, розвиток фізичних, хемічних і споріднених наук змінили ґрунтовно воєнні методи. Найновіші воєнні події в Абисинії, Еспанії та на Далекому Сході повчають нас практично, що нинішня війна перестає бути боротьбою самих лише армій. Фактично нині мусять воювати цілі народи в буквальному значінні того слова. Особливо населення мусить чинно оборонятися перед ворожою армією.

Знають це та розуміють дуже добре військові кола, знають і керманичі держав. Державні проводи прийшли до переконання, що ціле населення, цілий нарід мусить бути підготований до

війни, до военних невигод і праць. Народи мусять бути здорові і сильні. Це здоровля і силу вони розвивають у руханково-спортових товариствах та в усіх організаціях фізичного виховання, що нині досягнуло небувалого рівня розвитку, стало суспільною стихією в цілому майже світі. Держави заопікувалися чинно фізичним вихованням своїх громадян та підтримують його матеріяльно й морально. Все фізичне виховання, незалежно від його індивідуальних національних форм організації, наставлене виразно на военну підготову, военний вишкіл населення.

Чим є військовий вишкіл шкільної молоді?

Військовий вишкіл шкільної молоді є частиною шкільного фізичного виховання, що в свою чергу є тільки частиною загального фізичного виховання народу, населення. В початках, як повстав лише проєкт уведення в шкільні програми виховання в середніх школах другого ступня, ліцеях, військового вишколу молоді, була думка притягнути до цієї виховної співпраці в школах військові кола. Але думку цю скоро понехали. Військові люди по своїй психіці та ідеольогії готові би перемінити школу в касарню, або бодай пів-касарню. Чи не стане нею школа за якого півстоліття? — це інше питання. Нині ще не прийшов на те час!

Тимчасом вестимуть військовий вишкіл шкільної молоді учителі фізичного виховання, що мають уже військову підготову, або перейдуть ще спеціяльний военний вишкіл.

Військовий вишкіл у школі однаково обовязуватиме хлопців і дівчат у всіх типах ліцеїв. Хлопці, що перейдуть цей вишкіл, будуть побільшувати кадри кандидатів на старшин чинної армії, а дівчата будуть підготовані до военної служби на час війни в запіллі, до праці в санітарних відділах Червоного Хреста, взагалі до праці, звязаної з обороною краю, а може навіть до служби на фронтах.

На цьому місці не беремось обговорювати програми військового вишколу шкільної молоді. На це тут не місце та й ще не час. Ці теоретичні програми мають тимчасово тільки ідеольогічно-декляративний характер. Перші роки будуть роками дослідів і досвідів у цій ділянці. Щойно по кількох літах дослідів викристалізується практика військового вишколу молоді. Але в цю практику, що не сміє заморозитися в своїх засобах і методах, треба буде вносити доповнення, відповідно до розвитку военних наук.

Завдання цієї статті зовсім інше, національно практичне. Хочемо звернути увагу на цю важну подію всіх українських батьків і матерей. Нема мабуть між українським громадянством ні одної людини, що не розуміла б великої ваги в житті народу військового вишколу молодого покоління. Цілий сучасний світ хвилюється. То тут, то там вибухає полумя війни, тече людська кров. Серед руїн і сліз родиться якийсь новий світ. Тільки сильні і здорові народи можуть зустрічати цей світ. Тому всі так гарячково зброяться, організуються, розвивають свою збірну силу та витривалість на всі пригоди життя.

Українському народові треба бути також приготованим до великих історичних подій, до війни, що понад усякий сумнів шалітиме на наших землях. Тому нам може більше, ніж кожному іншому народові, треба молодого покоління з військовою фаховою підготовою. Молодь наша повинна її дістати в школі, в ліцеях, на науці військового вишколу.

Ще цілий місяць триватимуть вакації; діти оставатимуть під безпосередньою опікою своїх батьків. Отже на батьків падає відповідальний національний обовязок освідомити своїх дітей про вагу військового вишколу та переконати їх, що вони повинні з нього пильно користати, без огляду на те, в яких зверхніх формах він буде відбуватися. Час зірвати з такою трагічною у наслідках нехіттю до військових справ, яка панувала у нашому громадянстві за австрійських часів. І не є нашою історичною місією — бути пацифістами тоді, коли ввесь світ довкола нас відкидає пацифізм. Очевидно: ми хочемо мира, але мира справедливого. У тій несправедливості, якою переповнена Европа, й ми маємо свою гірку пайку. А до того ґеоґрафічне положення наших земель таке, що не можемо обмежуватися до ролі миролюбивих глядачів, які цураються військового діла. Тому до справи примусового військового вишколу мусимо підійти з критеріями національного інтересу. Очевидно, ці загальникові уваги не вичерпують проблеми, до якої ще нераз вернемось. Бо справа фізичного виховання взагалі, військового вишколу зокрема, це один відтинок шкільної політики, — вічно актуальної, вічно неполадненої згідно зі справедливими вимогами і правами!

Причинок до питання про антисемітизм.

ПОЛІТИКИ НЕ МОЖНА ЦІПОМ МОЛОТИТИ, АНІ ПОБОЯМИ ТВОРИТИ..

В нашому народі був віддавна защіплений **релігійний антисемітизм.** „Жид-невіра", — бо не вірує в Христа, — отже це погане єство... І це почування проявлялося від малих хлопчиків, що збирали каміння, щоби бити жидиків, аж до старших і найстарших громадян, що при нагоді словами відгрожувались жидам. Але до погромів на жидів у нас не доходило.

Тут насувається мені на думку знаменна подія з 1893. р., коли я боронив нашого мистця й письменника **Корнила Устіяновича** перед судом присяглих у Львові, обвинуваченого за злочин підбурювання: за вималювання „пекла" у церкві в Бутинах, жовківського повіту, де наш мистець намалював поміж грішниками: жида-лихваря й податкового екзекутора, котрого лице нагадувало графа Аґенора Ґолуховського, бувшого намісника Галичини...

При льосуванні лави суддів присяглих у тому процесі я не виключував суддів присяглих жидів, бо знав я з досвіду, що у справах політичних у нас жиди є добрими суддями. І це було в інтересі обвинуваченого Корнила Устіяновича, що ніколи не виявляв себе антисемітом. Тимчасом, заки скінчилось льосування суддів присяглих, несподівано піднісся на свому місці обвинувачений Корнило Устіянович і сказав піднесеним голосом: Я не хочу, щоб мене жиди судили, бо жиди вбили Христа!.. Цей оклик здивував нас усіх, що були причасні, та предсідник трибуналу радник Зубрицький залагодив цей випадок, упоминаючи обвинува-

Ф. АЛЯХНОВІЧ. 35

7 літ на Соловках.

МОСКВА.

БУТИРКИ.

17. липня приїхали ми до мети нашої подорожі. Довго сиділи ми на стаційнім пероні, заки приїхало до по нас авто ГПУ — каритка без вікон з ократованими дверима, т. зв. у вязничному жаргоні „чорний ворон".

Була вже ніч, коли ми станули перед якимись непривітними воротами. Відібрали від мене за посвідкою мої клунки, завели мене до лазні, відтак впустили до келії, де на двох рядах прич спало вже приблизно 40 осіб. На скреґіт ключа в замку кілька постатей піднеслося зі своїх лежанок, почали мені приглядатися і стали випитувати, хто я такий.

Моя відповідь, що я приїхав із соловецького табору, викликала сензацію. Мене засипали питаннями. Бо більшість із вязнів тієї келії — це були кандидати на засланців до концетраційних таборів.

— Товариші, де ми? На Лубянці? — запитав я.

— В Бутирках — була відповідь.

Я відітхнув із полекшою, бо досі я був переконаний, що привезли мене на страшну Лубянку ч. 2, що сиджу у вязниці ГПУ. Хоч бутирська вязниця також була підчинена ГПУ, одначе, не знаю чому, не виглядала мені вона така страшна.

Думав я, що в котрийнебудь день моя доля вияснится. Одначе минали дні, минали тижні, вже літо перейшло, починалася осінь і я все ще таки сидів в тій самій келії, не знаючи, як довго триватиме ще мій побут у Бутирках.

Була це т. зв. „пересильная", значить келія призначена для вязнів, що перебувають тут лиш покищо і призначені до дальшої подорожі. Тут приходили вязні зі слідчих коридорів і тут проголошували їм присуд по їх приході: здебільша заслання до концетраційних таборів на ріжні речинці.

Більшість із тих нещасливих творили селяни, втікачі з далекого вигнання, куди їх як „кулаків" висилали цілими родинами.

Жили десь люди серед печорської тундри у деревляних бараках і кожного дня досвіта виходили на примусову роботу до лісу. Діти, старці, мужчини, жінки, всі разом, родина при родині на спільних причах. Там теж, у тім холоднім, темнім і бруднім бараку одні вмирають, інші родяться.

Соромливости в таких умовинах вже нема. Вони живуть як первісні люди. Умирають на шкорбут, на чахотку, дезинтерію, здебільша на пятнистий тиф. Умирають теж просто з виснаження, з голоду. Винагороду дістають здебільша в натурі, але норма праці така велика, що виконати її, особливо виснаженій людині, дуже важко. Тому теж робітник не дістає такої пайки хліба, яка йому належиться, тільки в такій скількости, як старці й діти, значить 200 грамів.

По думці гасла: „общественное питаніе есть путь к соціялізму" — спільні харчі це шлях до соціялізму — ніхто собі страви не варить. Автім нема що варити, на те є спільні кухні. А ті кухні видають на обід миску солоної юшки та іноді солену рибу.

Тому ці вигнанці воліють концетраційний табор, де лекші роботи і постійна пайка хліба, ніж таке життя на „волі". І тому теж втікали вони масово від того життя. Якось щасливо продісталися до Москви, чи то пішки, чи вантажними поїздами „зайцем", але тут на залізничій стації, в червоній столиці чутке око аґентів ГПУ відкривало їх, віддаючи їх в руки своїх слідчих орґанів. За втечу ждала їх кара концентраційного табору на три роки.

В Бутирках бачив я багато тих винужденілих селян, здебільша з України, бо Україна дає найбільший відсоток тих примусових поселенців у північних тундрах. Бачив я як виголоджені проковтували захланно вязничну пайку хліба (400 гр.), яка по довгім пості не могла заспокоїти їх голоду і тому вишукували близько „параші" (бочка з нечистю, яка стоїть у кожній келії), лупину з огірків та інші відпадки, що їх викидували ті, що діставали харчі з міста.

Вязничні товариші часто тут змінялися. Майже що тижня, звичайно в ночі, відчинялися з лоскотом двері келії і сторожа викликувала вязнів призначених на етап. Серед загальної тиші відчитували прізвище, його власник повинен був відповісти своє імя та імя батька (отчество). Відтак із поспіхом пакував своє лахміття і вже був готовий до дороги на жахливе завтра, яке ждало його десь у невідомих краях. Щойно по виведенні й по зібранні всіх викликаних проголошували їм, до якого табору вони призначені.

По такім прорідженню нашої келії, знову по тижневі її заповнювали. Майже кожного дня впускали все нових і нових вязнів. Очевидно, кожного нового вязня ми негайно обступали й засипували питаннями: хто такий, відки і защо. По заспокоєнні тієї цікавости давали вязневі спокій і більше ми не цікавилися його особою. (Продовження буде).

ченого, що йому не вільно таких заяв скла-
дати. І так воно перейшло та вкінці **жидівські**
судді присяглі своїми голосами причинились
до увільнення обвинуваченого Корнила Устія-
новича в цьому процесі.
Осей випадок ілюструє ніщо інше, як
тільки релігійні почування наших христіян
супроти жидів. Випадок цей прийшов само-
чинно, без розваги, і з нього вийшло таке, що
мистець стрілив кулею в пліт... Це признав
мені тоді сам Корнило Устіянович, якого я не-
звичайно поважав.

Інша справа із **суспільним та господар-**
ським відношенням нашого народу супроти
жидів. Тут мав я інший випадок у мому житті,
що мене дечого навчив зі світогляду нашого
народу, чого не можна ніколи легковажити. Я
був тоді ще студентом університету і в часі
великодних ферій, на доручення мого батька,
поїхав я до Кутиск коло Нижнева, щоб там ку-
пити у знаного господаря кілька кірців соче-
виці на насіння. Дотичного господаря я застав
дома і він сказав мені, що має сочевицю на
продаж, але зажадав від мене ціни два золоті
на кірці вищої від ціни торгової. На мій запит,
чому він жадає від мене, від свого чоловіка,
вищої ціни від тої, за яку продає збіже жи-
дам на торзі, він відповів: Бо ви потребуєте
купити, а я хочу заробити і танше вам не про-
дам. — А чомуж жидові дешевше продаєте? —
А з жидом, сказав він, це вже інше діло, бо з
жидом я маю свої інтереси і я його потребую
за кожний раз та за це я йому дешевше про-
даю. От прийде дитина на світ, треба людей
запросити і почастувати, і до ксьондза і до
дяка піти і заплатити; а хтож мені позичить,
як не жид? Священник не дасть і ви не дасьте,
а жид порятує, то най вже і процент возьме.
Але є порятунок у нього у всякій пригоді...

Отся жива і несподівана подія спершу дуже мене була вразила — мене, молодого просвітника-ідеольоґа: працювати для народу просвітою, а тут той нарід кпить собі з тебе, і що з того вийде?.. Але опісля я охолонув і зачав спокійніше роздумувати про цю розмову з нашим селянином, щоби з неї витягнути вказану науку у дальшій громадянській діяльності. І до чого я дійшов у моїх розважуваннях?

Я дійшов до ось-якого висліду: Наш селянин-рільник, сільський чи міщанин, попав у **господарську залежність від чужого елементу** і з неї не може він сам видобутись. І в своїх розумуваннях він має свою рацію. А ти, мудріший, що хочеш його пригорнути у свої обійми, мусиш щось ліпше зробити! Отсе значить, що до поглиблення культури, просвіти і національної ідеольоґії треба ще **створити умовини до господарської незалежности нашого народу,** так щоб український громадянин був залежний тільки від своїх економічних установ-орґанізацій і від себе самого, як громадянського підмету. І звідси має він черпати власними силами всяку поміч до господарської незалежности.

Наслідком тих розважувань я зачав пропаґувати у видавництвах „Просвіти“ основування спілок для позичок і ощадности, своїх крамниць і шпіхлірів. І наше провідне громадянство стало орґанізувати кооперативи кредитові, торговельні і промислові, щоб наш громадянин мав для себе свій кредит, щоб міг позбутись лихварських довгів і мав на свої господарські потреби та створив собі ринок закупу і збуту, як також питомий промисл.

Від часу моєї памятної розмови в Кутисках минуло пятьдесять років з чубком. І що сталось за той час у наших національно-економічних відносинах?

Не силою антисемітської пропаґанди, а **збірною силою власних засобів дійшло до того, що наш селянин-рільник не потребує вже кредиту у жидів затягати ані у них купувати або продавати,** бо має свою орґанізацію, створену ним самим для **рятування його незалежности господарської.** Слово сталося ділом...

Таким чином став наш нарід самостійним господарським чинником побіч жидів і поляків. І за це не можуть на нас нарікати жиди, ані не мають права дорікати нам поляки, бо право національної економії для всіх однакове. На це нема вже способу, бо за поляка не зробить його держава тої роботи...

А про політику можемо поговорити не тільки з поляками, але й із жидами. Ми вже робили політику з жидами не раз, і воно всіляко бувало...

Д-р Кость Левицький.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

З польської преси.

Хаос серед польської молоді.

Краківський „Глос Народу“, орган католиків, аналізує відношення ріжних орґанізацій молоді до О. З. Н. полк. Коца. Отже демократична молодь обєднана в „З. П. М. Д.“ поставилася неґативно до О. З. Н. з самого початку. „Леґіон Млодих“ виступив перед кількома днями з ОЗН. „Млода Весь“ зі своїм провідником Ґератом, ще недавно на свому конґресі у Варшаві гостила марш. Сьміґлого Ридза, тепер заявляє, що стоїть на своїх давних (ліво-радикальних) позиціях. „Людова Молодь“ (зелені сорочки) переживає фермент. При ОЗН. лишається лише союз „Млодей Польскі“ зі своїм ідеольоґічно-політичним органом, але він покищо нікого не репрезентує. Провідник „Млодей Польскі“ Ю. Рутковський по закінченні курсу „над Пілїцою“ призначив 7-ох керманичів ріжних відділів централі. 1 шефа штабу, 1 секретаря і провідників ледви одної шлеської округи. Варшавських приятелів Ю. Рутковського ніхто не знає. Але ці зі Шлеська — читаємо далі — вже відомі. Ціла президія шлеської „Млодей Польскі“ це люди, які ґурються коло часопису „Кузьніца“.

Всі запевняють: На „проурядовім“ відтинку молоді панує хаос. В ніякому випадку не можна говорити про якусь „проурядову лінію“ молоді. ОЗН. має нині на терені молоді куди трудніше положення, ніж мав негайно по декларації полк. Коца... Бодай тоді ми чули про приступлення до ОЗН., з якого тепер багато виступило.

Остала лише надія...

Не буде зміни у внутрішній політиці.

Католицька „Польонія“, орган Корфантого, признає, що остання промова марш. Сьміґлого-Ридза менше подобається, ніж минулорічна. Навязуючи до слів марш. Сьміґлого-Ридза про потребу ладу і безпеки в державі підкреслює:

> Лад і безпека є поняттями, що ними оперує передовсім поліція. Є це безсумніву необхідні умовини кращого розвитку Польщі, але не єдині і не осягається їх лише самою „залізною, твердою, безоглядною“ рукою. Це добре до рішучих ворогів Польщі, до наявних, непоправних шкідників, **але якщо йде про нарід, то на перший плян слід висувати засаду справедливости. Це основа кожної держави. Пошана відвічних моральних прав і необмежування громадянських свобід — це умовини правдивого, не лише поверховного ладу і спряятливого розвитку держави.**

Розуміється, що марш. Сьміґли-Ридз на питання, чи в політиці повинні обовязувати засади справедливости, чи треба дбати про честь, дав би без вагання притакливу відповідь. Але у промові цього не згадав і тому, хто зна, чи її не будуть використовувати своєрідні тоталісти, люди російського типу „держиморди“, що поручають батіг як найкращий засіб правління. Маршал говорив про те, що слід зберегти, але майже не згадав про те, що слід змінити.

Вкінці „Польонія“ стверджує, що **„про зміну напрямку у внутрішній політиці нема згадки.“**

Коротка промова — довгі коментарі.

Варшавський „Роботнік“ стверджує, що краківська промова була коротка, бо тревала ледви 12 хвилин. Але коментарі до неї довгі. Довгі і суперечні. В таких випадках — як звичайно — „інтерпретація“ має велике поле до попису. А може промовець мав намір висунути теж політичну загадку?

У звязку з цією промовою марш. Сьміґлого-Ридза начальний редактор „Роботніка“ і б. пос. Недзялковський стверджує, що в Польщі відбуваються два консолідаційні процеси:

> 1) консолідаційний процес польської суспільної, політичної і культурної правиці (від О. З. Н. до ендеків); 2) консолідаційний процес польської лівиці (П. П. С., людовий рух і т. д.). Обидва переживають нині і будуть ще переживати завтра безліч трудноців і перешкод на своїх розвиткових шляхах. Не менше — швидше чи пізніше — оба дійдуть до своїх льоґічних кінцевих точок.

Вкінці „Роботнік“ стверджує розлом у санаційно-леґіоновому таборі. Санаційна лівиця не думає скласти зброї перед новою ідеольоґією О. З. Н., але хоче боротися і ця боротьба зближує її до незалежної, демократичної лівиці.

Сфінґований „саботаж“ у Топільниці, пов. Турка н. Стр.

ЗВІДОМЛЕННЯ ПОСЛА Г. ТЕРШАКІВЦЯ.

На підставі доносу Матківського Юзя, шляхтича з Топільниці, будьто би члени „Лугу“ з Топільниці знищили йому в часі між 15.—20. липня ц. р. ріжного роду засіви і траву разом на суму 360 зол., і то в спосіб злобний (саботаж), поліція зі Стрілок арештувала дня 28. 7. ц. р. голову „Лугу“ з Топільниці п. Антона Сильківського, членів „Лугу“: Михайла Курила, Миколу Малюка, Василя Кундика, Михайла Дуба, Йосифа Клецка, Василя Клецка, Антона Клецка, Михайла Бухного (четар „Лугу“) і не-члена Осипа Добрянського.

На поліції не було ніякого переслухання (крім списання ґенералій) і по 24-годинним передержанні перших пятьох відставлено до окружного суду в Самборі, а дальших пятьох звільнено. Арештовані і відставлені до окружного суду в Самборі від 29. 7. ц. р. сидять до сьогодні у вязниці в Самборі.

Як зродився та як у дійсності виглядає здогадний „саботаж“?

Як уже з преси відомо, від якогось часу почали деякі чинники дуже піклуватись українською загумінковою шляхтою. Те саме діється і в селі Топільниці в сусідстві Стрілок, де на 300 чисел є к. 50 шляхотських. Село це, хоча творить одну катастральну громаду під оглядом адміністраційним, поділене на дві громади: шляхотську і рустикальну, кожна з окремою радою і солтисом. Ціла Топільниця має (на основі шематизму) понад 1.300 душ гр.-кат. та 5 душ лат. обряду.

В селі є читальня „Просвіти“, споживча кооператива, котра має свою філію (бо село розлягле), т-во „Луг“ (70 членів) і новоповсталий „Зв. Шляхти Загродовей“, головою якого є саме пошкодований шляхтич Матківський Юзьо.

Запізнаймімся ближче, як живе п. презес „Зв. Шл. Загр.“ зі своїми сусідами — тоді ясно нам стане, хто поповнив здогадний „саботаж“. П. Матківський Юзьо і його діти люблять робити своєю худобою шкоди сусідам у полі і на сіножатях. Минулих літ заплатив він за полеві шкоди: 1) Сельківському Михайлові (сусід) раз 30 зол., другий раз 28 зол., 2) Йосифові Курило 30 зол. і т. д., а так само інші сусіди платили йому за полеві шкоди. Стверджено теж, що його діти побили дітей сусідів і навіть одну старшу жінку мав побити його найстарший син. Стверджено теж свідками, що не луґовики, а хто інший грозив йому побиттям. Що це для п. Матківського не першина, свідчить хочаб те, що минулого року знищено йому коноплі і налито нафти до криниці, а в полі знищено 8 полукіпків ячменю, хоч тоді п. Матківський ще не був презесом „Зв. Шл. Загр.“. — На доказ можна на-

вести багато прикладів, які передтим бували шкоди і які є тепер у Топільниці, але ніхто з цього не робив „саботажів“, ані не було ніяких арештувань.

Приглянься, як виглядає поповнений саботаж ла тлі оцінки громадських оцінителів (таксаторів):

Пошкодованому Матківському заподіяно шкоду: 1) в лені, 2) в коноплях, 3) в овочевих щепах і 4) на сіножаті.

Громадський оцінитель шляхтич Топільниці Микола Дубравський (швагер і вуйко пошкодованого) і Гринь Котецький (не-оцінитель) оцінили заподіяну шкоду на суму 360 зол., а саме: шкода в лені на 75 зол., у коноплях на 50 зол., у щепах на 10 зол., у сіножаті на 150 зол. і за вкрадений чи понищений мертвий господарський інвентар (ще перед трьома роками) на 75 зол. Так вуйко і швагер пошкодованого оцінили шкоду, бо третій компетентний не явився.

Батьки арештованих за здогадну шкоду, бачучи величезну ріжницю оцінки щодо самої шкоди (не входячи вже, хто її заподіяв), покликали до оцінки тої самої шкоди заприсяжених оцінителів зі Стрілок: Василя Лабича й Івана Симова, з Медведівки Василя Пігура і з Топільниці Руст. Дмитра Дуба й Михайла Колька. Крім цих оцінителів були присутні при оцінці шкоди заступник війта п. Коцур Теодор і солтис, оба громадські радні Топільниці. Повищі оцінителі всю цю шкоду оцінили на суму 3 зол. 35 сот. (словами: три зол. і 35 сот.), а саме волокно лену на 2 зол., волокно конопель на 20 сот. сім'я обох на 94 сот., а шкоду в траві на 21 сот. Щеп, яких зрази, защіплені цієї весни на старих пеньках, посхли, не брали під увагу, таксамо нібито пропавшого господарського інвентаря зперед 3 літ.

Яка величезна ріжниця в оцінці: 360 зол. та 3 зол. 35 сот.! Де присяга і совість, де тут обєктивність? Щойно ця мала цифра 3 зол. 35 сот. пояснює, чому п. Матківський Юзьо і таксамо його син не хотіли йти показати заподіяні шкоди іншим оцінителям. Їх мусіли виручити в цьому їхні сусіди Михайло Симківський і Тадеуш Кендзерський (поляк).

Така величезна ріжниця в оцінці зацікавила мене як господаря і члена самоврядних установ та крім цього як посла. Щоб виробити собі обєктивний погляд на те, що діється в Топільниці, постановив я в присутности двох господарів оглянути згадані шкоди (здогадний саботаж), тимбільше, що землеплоди ще не зібрані — стоять, як раніше при оцінці повищих двох комісій.

Коштувало мене трохи труду драпатися 2 км. на гору, але не пожалував. Оглянув шкоду в лені, що є місцями рукою вимиканий і лежить на стерні, змірив ширину і довжину поля, засіяного леном (не бачив ніде якогось саботажу, спричиненого викошенням або витратуванням), обчислив шкоду й обі оцінки та прийшов до висновку, що навіть і на 2 зол. оцінена заподіяна шкода дала би п. Матківському з цілого збору з морга за волокно 1.012 зол. плюс за сім'я (90 сот.) 504 зол., разом 1516 зол., без праці і труду. Здається, що досить рентовний інтерес... На основі оцінки його вуйка і швагра замісць 2.90 зол. взяти за ту саму шкоду 75 зол. далоб це з морга засіяного поля небагато, тільки 42.000 зол.! Маленька ріжниця?

Таксамо менш-більше виглядає шкода і в коноплях з тим, що коли хтось з розмислом вимикав лен, то коноплі міг витоптати два кроки вздовж і пів широко якийсь чоловяга, що ляг відпочивати в коноплях і опісля легко перейшов, не роблячи ніякої шкоди. Щодо щеп, то невміле щеплення і посуха це спричинили, що стверджує кожний садівник і навіть і сам Матківський говорив це ще раньше свому сусідові п. Кендзерському, що щепи посхли, бо не принялись через посуху.

Ось така суть усіх арештувань у Топільниці.

Розвій кооперативи і „Лугу“, діяльність громадян в обох організаціях і в чит. „Просвіти“, які взялись до будови нової церкви в Топільниці, є сіллю в оці деяких панів зі „Зв. Шл. Загрод.“, особливо тих, які часто відвідують „Зв. Шл. Загрод.“, але не бачать хісна із своєї праці (в першу чергу не може цим похвалитись п. презес). Отже видумано саботаж, щоб арештуванням невинних людей розбити працю й організацію в „Лузі“, декого постращити, декого зломити, — а може ще через це замкнуть кооперативу й читальню. Говорять люди, що бачили коня пошкодованого, як пасся на тій самій сіножаті (свідок Іван Бухний). Говорять, що і поліція в Стрілках знає, що Матківському роблять шкоду його крівняки, але це не перешкоджує кинути відповідальність на луговиків, чи пак дати віру, що це вони роблять.

Засада — не допустити до розвою українських установ, ділити нас на табори, деправувати одиниці і групи, яку почали пристосовувати і в Топільниці. — Чи це противникам удасться — залежить від тих наших передових людей, які стоять на чолі українських установ у Топільниці. Праця згідна, скоординована — це запорука Вашої перемоги!

Не дайтеся спровокувати, бо на це чигає противник! Хоч у селі тихо-спокійно і нічого про саботаж не чути, то проте горлає про саботаж деяка частина польської преси, ну й донесення пана презеса. За це й покутують невинні молоді люди.

При кінці мій запит до урядових чинників: Що буде із наведеною оцінкою шкоди? Чи схоче влада потягнути з двох оціночних комісій котрусь до відповідальности? Чи подібні оцінки й донесення, що їх родять здогадні „саботажі“, причиняться до нормалізації та до піднесення авторитету влади й законодавства?

Гринь Тершаковець, посол.

Після сокальських подій.

Петропавлівські події в Сокалі, що широким відгомоном відбились по цілому краю і ще в простій лінії, як це заявили представники влади, потягнули за собою крім розвязання всіх садків у сокальському повіті (а було їх 28), крім розвязання читалень „Просвіти“ в близькому районі й заборони всяких імпрез на неозначений час, знайде свій епільог перед судом. Спеціяльно скріплена поліція перевела масові труси по цілому повіті й арештувала з незнаних ближче причин 23 молодих українців. Арештовані: Макар Василь (Поториця), Гринюк Роман м-р Іванчук Іван, Башук П. (всі зі Сокаля), Сидор Василь (Спасів), Глушко Андрій (Тартаків), Дубський Гр. (Завишень), Вашків В. (Сілець), Климів Гр. (Сілець), Саїк Ів. (Вілька), Кухальський Т., Кухальський І., Ковальчук Р., Сенько І., Лаврик Т., Демідонт І., Лагода П., (всі зі Шмиткова), Андрійчук П., Водоніс М. (з Мошкова), Куницький Ст., Царик І. (зі Савчина), Записоцький М. (з Волсвина) перебувають у сокальських судових арештах. Слідство веде слідчий відділ із Львова в Сокалі на припоручення прокуратури.

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, чітко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

У царстві Сталіна.

ОСНОВНА ЧИСТКА В КОМІНТЕРНІ.

ПАРИЖ, ПАТ. „Ле Матен“ повідомляє, що „чистка“ Сталіна в червоній армії і совітській адміністрації обійме теж провідників Комінтерну. Кружляли навіть поголоски, що Димітров попав у неласку. Тимчасом Димітров покищо залишився на свому становищі, але фактична керма Комінтерну є тепер у руках Миколи Єжова, шефа ГПУ. Чистку в Комінтерні доручено політбюрові російської комуністичної партії, що дістала від Єжова рішучий приказ припинити в діяльности половину членів Комінтерну. В неласку попали такі комуністичні діячі: Ленський Лещинський, Кунсінен, Нісікава, Вольф, Еркколі та основник Профінтерну Мануїльський. Крім того незабаром припинять у діяльности Бравдера, Гаррі Пелітта і двох французьких членів Комінтерну. Далі змінять керманичів агентур Комінтерну в Парижі, Амстердамі і Празі та між фінансовими агентами змінять теж саму структуру Комінтерну так, що на місце „тайної секції“ буде „секція спеціяльних доручень“ під проводом урядовців ГПУ, яких вибере Єжов. Чистку Комінтерну мають закінчити до двох місяців.

КАЯТТЯ КРИЛЕНКА.

В „Ізвєстіях“ появилася на днях стаття Криленка, в якій комісар „справедливости“ кається з провин, що їх йому закидали „Ізвєстія“ кілька днів тому. Криленко признається до недогляду, що обсадив становища „народніх суддів“, зокрема на Україні, людьми, які не надаються на ці становища Криленко обіцює та заповідає, що в найближчому часі поїде на Україну, щоби направити „свої помилки“. Ця стаття вказує, що Криленко зумів відвернути від себе хвилево небезпеку за ціну публичного каяття. Але цього роду каяття — як відомо — не запевняють довгої безпеки. Так нпр. було з Бухаріном і Радеком.

ВОРОЖНЕЧА МІЖ ВІЙСЬКОМ І КОМСОМОЛЬЦЯМИ.

„Комсомольська Правда“ нарікає, що організації комсомольців працюють самостійно і не беруть участи в загальних нарадах. Військо теж не висилає своїх делегатів і стоїть осторонь від комсомольських організацій. Щоденник накликує, щоб комсомольці та військо усунули „сепаратистичні“ тенденції.

ВІДКЛИКАНІ ПОЛЕКШІ ДЛЯ НОВОБРАНЦІВ.

Німецька преса пише, що в Москві оголошено денний приказ Ворошилова про відкликання признаних полекш новобранцям з 1915. і 1916. р. Одночасно візвали до війська молодші річники. Тому число рекрутів ц. р. сягатиме від 700 до 800.000 осіб.

На китайсько-японськім вулькані.

НАНКАВ У ВОГНІ.

Агенція Домеї повідомляє, що китайські війська з якими воюють японці на полудні від Нанкав, належать до 69-ої дивізії ген. Ванчунліена. Японці почали наступ на Нанкав, яке по артилерійськім обстрілі стануло у вогні. Ця місцевість лежить у важко доступнім гірськім масиві і творить визначний військовий пункт з погляду оборони Пекіну та воєнних діянь у напрямі Гав-Калгану.

ЯПОНЦІ ВЖИВАЮТЬ СЛІЗНИХ ҐАЗІВ.

Командування японської армії в північнім Китаю повідомляє, що

японські війська вживають тільки слізних газів, таких, як в інших краях поліція вживає до розбиття юрби.

100.000 КИТАЙЦІВ ПІД ШАНГАЄМ.

ТОКО, ПАТ. На підставі пресових інформацій із Шангаю, **китайські війська, яких є тепер більше, як 100.000 вояків і 10.000 китайських міліціонерів — окружили Шангай. Китайські частини стоять на терені, що його по думці умови з 1932. р. мали зовсім здемілітаризувати.** Міліціянти озброєні у скорострілі, гармати й моздірі.

ЯПОНСЬКА ФЛЬОТА ПІД ШАНГАЄМ ЗБІЛЬШУЄТЬСЯ ПОСТІЙНО.

До пристані в Шангаю приплили нові японські кораблі, так що всіх японських кораблів у пристані є 14, а саме: 4 кружляки і 10 контрторпедовців. Із чердаків нових японських кораблів висадили на сушу нові відділи морських стрільців.

До пристані приплила теж одна американська канонірка, дві французькі канонірки та один англійський контрторпедовець.

ОДНІ З ПЕКІНУ ДРУГІ ДО ПЕКІНУ.

Багато японських частин із гарматами та повзами покинули вчора (11. ц. м.) Пекін і вирушили до Нанкав. Сотні багатших китайців і чужинців покидає щоденно Пекін, втікаючи до Тієнтсіну. Зате багато втікачів зі села намагається схоронити до Пекіну й таборують юрбою під воротами міста. Доставка харчів до Пекіну викликує поважне занепокоєння.

ПЕКІН ІЗОЛЬОВАНИЙ ВІД СВІТА.

На підставі вісток із Льондону, Пекін зовсім відірваний від зовнішнього світа. Телефонічна й телеграфічна комунікація зовсім перервана. З причини повної дезорганізації, яка настала в почтовім уряді Тієнтсіну, листи приходять сильно спізнені. Між Пекіном і Тієнтсіном курсує щодня тільки один поїзд, яким переводять евакуацію китайського населення.

АМБАСАДОР КАВАГОЕ ВИЇХАВ ІЗ ШАНГАЮ.

Японський амбасадор Кавагое відлетів літаком до Дайрену.

ЖІНОЧА СТОРІНКА.

Сплітки і спліточки.

В новинках щоденної преси промайнула недавно коротенька замітка: „Панна ... і пан ... наложили на себе руку...“ Здається, ті замітки не роблять уже надто сильного вражіння, а часом навіть можуть викликати і вороже відношення до молодих самогубців, бо коли двоє залюблених молодих людей відбирає собі життя через нездійснені надії закоханих то це свідчить хіба лише про слабу волю і нездібність до боротьби з життям. Але при цій хронікарській замітці є кілька слів, які примушують інакше дивитись на самогубство цих молодих інтелігентів. Поширював про них хтось чутки, які їх знеславлювали і це було наслідком їх трагічного кінця.

Не буду оправдувати цієї смерти, бо і в таких випадках, як людська злоба і наклепи треба мати більше сили до опору, а не вибирати собі досить легкий вихід з життя. Очевидно, що пройти повз наклепи і своїм життям доказувати всю їх негідність булоб мабуть більшим геройством, але видко не всі мають на це досить сил, а до молодих, недосвідчених людей та ще взагалі в тяжких теперішніх умовах життя не можна за таку слабість мати погорди. Зате можна ту погорду мати до тих, що довели до такого рішення людей, що могли ще багато в свому життї принести користи, бо як зазначено в замітці обоє самогубців успішно працювали на громадському полі. Можна з найгострішим осудом ставитись до тих, що дали волю своїм язикам та інтригам і знеохотили молодих людей до життя, вбили у них віру в людей.

Ось яскравий приклад людського злобного сплітникарства. Хоч і не хочеться вірити, що ті, які перші почали поширювати недобру славу про молоду пару сподівались аж такого трагічного висліду свого почину. Хто знає може все почалось з якоїсь дрібної завваги пані А. чи п. Б. про те, що вони бачили закоханих десь на прогульці, а при цьому п. Б. чи пані А якось двозначно усміхнулись чи поглянули, а інші могли ріжно про це думати. Хтось інший поніс сказане далі, або коментував усмішку і погляд посвому, зробив з того якісь висновки та поділився з ними із своїми найближчими, а ті передали це далі і так намотався клубок довкола невинних людей і прорвалась нарешті нитка молодого людського життя.

Не всі сплітки та спліточки мусять аж так трагічно кінчатись. Дуже багато говориться і пересуджується й так, що з того має хтось тільки малу неприємність. На хвилинку притягне така балаканина увагу до когось тай піде у забуття. Але з тих дрібних хвилювань складається людське життя і часто в сумі вони спричинюють терпкість людських характерів, знеохоту до життя, а врешті мають і звичайні фізичні впливи, що можуть непомітно вкорочувати людський вік.

Призначую цї рядки до „Жіночої Сторінки“ тому, що саме жінки найчастіше люблять осуджувати того чи другого та переносити ріжні новинки від хати до хати (хоч і деякі мужчини майстри в цьому відношенню, але в їх сплїткарстві все менше злоби, а більше дотепу). Особливо люблять цікавитись речами, які їх дуже мало що обходять ті пані, що не мають багато праці ані у себе в господарстві, ані поза хатою. Звичайно з нудьги обходять вони товаришок та знайомих і переносять від одних до других ріжні вісточки, або зустрівши приятельку на вулиці поговорять собі з нею отак півгодинки-годинку тай ідуть далі з набутними новинами, а подорозі, щось там призабудуть, або перекрутять і вістка набирає зовсім іншого характеру та котиться далі вже у зміненому вигляді.

Ось чому треба бути обережним при переказуванні того, що десь ми чули чи бачили, бо сумніваюсь, щоб комусь свідомо хотілось бути причиною, такого трагічного кінця, як це мали сплїтки у наведеному випадку. **А. О.**

Балачки про моду.

ОСІННІ КАПЕЛЮХИ.

Чи мудро чи там немудро рішає мода, але хоч іще на дворі й спека, хоч сонечко ще має досить сили, щоб нам часом добре дошкулити, але вже соломяні капелюхи цього року доспівали пісеньку. Фільц, фільц і ще раз фільц! — Ось хто є паном жіночих голов на вулиці (очевидно мова тут про фільц з малого „ф“, а не з великого, що означалоб тоді назву якоїсь особи). Цього року навіть оксамит, звичайно люблений у цьому сезоні не має успіху.

Фасони? — дуже ріжноманітні, але найбільше всеж з „крисками“ чи то вони вже будуть ширші чи вужчі (звичайно так собі середні), чи спущені трохи на одно око чи задерті догори, але „криски“ мають свої широкі права і поширяються.

Кольори? — найбільше люблений чорний та білий колір, — але часом гармонізує капелюшок своїм кольором і з рештою убрання. З кольорів яскравіших найбільше синій у ріжних відтінях відповідає барвам суконок, які ще доношуємо з літнього сезону, або й жовтий.

Прикраси? — Ось тут трохи маємо зміни, хоч у Львові ще того і небагато зустрінемо, але Париж нам ту зміну приносить, а ми його наказ, якщо не виконаємо вже в цьому сезоні то хіба на рік пізніше, а таки виконати будемо мусіти. (Спізнюватись ми у всьому звикли). Отож Львів оздоблює свої капелюхи і далі найбільше ріжного роду стяжками і стяжечками, але Париж приписує квіти, найбільше пера. Квіти мають бути пристосовані до сезонових квітів живих. В липні наприклад увесь Париж синів від волошок (чому у нас до цієї гарної пільної квіточки причепилась чужа назва „блават“ — невідомо). Свіжі, живі волошки були оздобою кожної елеґантної парижанки рано до спортового костюму чи суконки, пополудне на коронковім комплеті, а ввечір плели собі елеґантні пані вінки з цих скромних пільних квітів та оздоблювали ними свої голівки, або обмотували такий досить ґрубий вінок довкола шиї та робили собі і відповідні квітяні бранзолетки на обидві руки. Тепер прийдуть ґлядіолі, далії, айстри та інші квіти.

Та вертаюсь до другої прикраси капелюхів — пер. Вже весною ця оздоба в Парижі була люблена і ластівочка з дзьобиком і широко розпростертими крильцями скорше зявилась на капелюхах парижанок, аніж вона почала ліпити собі гнізда під дахами будинків Парижа. Восени вона також думає довше затриматись на жіночих капелюхах, залишаючи так по собі спогад про весну та літо. Меви теж не думають уступити ластівкам місця без бою, але тут мають успіх головно їх крильця. Але що найголовніше! Струсеві пера знову в моді і нам треба буде таки пильно переглянути ріжні закамарки у маминім та бабусинім господарстві, бо там ще напевно десь збереглись з часів їх молодости ці гарні пера. Не тільки капелюхи, але мабуть і інші части нашої туалети оздоблюватимуть пера цього бистроногого птаха, бо вже й цілі фарми, де розводять цих птахів, що якийсь час мали спокій від людського зацікавлення, почали знову закладати підприємчиві торговці, що розраховують на жіночий нахил до прикрас. Струсеві пера модні здебільша кольорові, а особливо сині, бо кажуть, що саме цей колір особливо добре підкреслює рожевий колір обличчя, який ми привезли з собою з літнього відпочинку (або позичили в сальоні косметичнім). Ці пера крім того, що пророкують нам, що вже не хоче світ дивитись на бліді обличчя тих пань, які надто дбали про свою лінію, заповідають нам ще одну зміну, а саме, що зникає потроху тип жінки хлопчура з її різкими рухами, бо ті рухи зле гармонізувалиб з ніжним подувом струсиних пер. **Рита.**

ЗІ СВІТА.

НЕЗВИЧАЙНА ПРОФЕСІЯ МОЛОДОЇ ФРАНЦУЖЕНКИ.

Деякі молоді дівчата вибирають собі тепер такі професії, у яких і сильний мужчина не все дасть собі раду. Недавно викликав учинок одної молодої француженки велике здивування і признання та звернув на неї увагу цілого світу.

Панна Клер Гарніє лишилася в молодім віці сиротою, що не мала ні ближчої ні дальшої родини, вирішила стати провідницею подорожників по Африці. По якімсь часі самостійної праці вступила вона до одного з подорожніх товариств в Каїрі і там їй дуже скоро почали доручувати провід ріжними експедиціями, особливо прогульками по Нілу. Подорожні дуже любили молоду, симпатичну дівчину, що весело і дотепно вміла звертати їх увагу на гарні краєвиди чи явища та давати пояснення про ріжні історичні памятки чи особливости країни. Але одного разу доказала панна Гарніє, що вона здібна і на щось більше. Підчас одної прогульки панна Гарніє давала якісь пояснення старшій пані, а сама очима стежила за малою дитиною, що бавилась під доглядом няньки. Нараз дитинка вирвалась з рук опікунки і підбігла, аж на край пароплаву, щоб подивитись на чудернацьких фламінґів. Раптом дитина стратила рівновагу і впала в воду. Ще не встиг капітан пароплаву дати приказ, щоб хтось з моряків кинувся на порятунок, як панна Гарніє вже опинилась у воді і за хвилину тримала малого потопельника в руках. Човен, що наспів їй на поміч привіз непритомну вже дитину та її спасительку до пароплаву.

Іншим разом панна Гарніє проводила прогулькою автобусів через пустиню. По дорозі зустріла прогулька каравану арабських купців, що звичайно продають чужинцям ріжні памяткові дрібнички, здебільшого сумнівної мистецької вартости. Торг тривав якусь годину, а потім автобус рушив у дальшу дорогу. Та нараз купці змінили свою поставу і на даний провідником сигнал кинулись грабувати подорожніх. Не довго думаючи вискочила панна Гарніє на дах автобуса та почала стріляти в напасників з револьвера. Заскочені араби кинулись врозтіч, а автобус щасливо довіз подорожних на місце призначення.

Та найбільш відважним був учинок панни Ґарніє заперед кількох місяців. На цей раз проводила панна Гарніє екскурсією, учасниками якої були самі мужчини, між ними її шеф пан Павло Естагіе. Мала панна Ґарніє з собою малий радіовий апарат. Якось захопила вона повідомлення поліції, що саме в її екскурсії бере участь сім небезпечних бандитів, які хотять зникнути перед погонею. На щастя ніхто крім панни Ґарніє радія не слухав і вона змогла перевести свій плян. Коли всі стомлені подорожні поснули, вона підповзла до кожного бандита і всіх їх обезброїла, а тоді збудивши свого шефа сказала йому в чому справа і загрожуючи револьвером позвязувала всіх злочинців та щасливо довезла їх до першої поліційної станиці.

Ось і „слаба“ жінка!

ЖАЛОБА НА „ОСТРОВІ БЕЗ ЖІНОК“.

Даремно шукали найвідважніші летуни світу за летункою Алісою Ергардт. Даремно голосило на всі кінці світу радіо заклик про поміч цій відважній жінці, що її ще й досі звуть „Дівчатем Лінді“, уважаючи її єдиною достойною суперницею Ліндберга. Летунка згинула безслідно, а на острові, який вона перша відкрила та закреслила на мапі, панує смуток.

Цей острівець є властиво малою мачинкою серед широкого океану. Є це якийсь коралевий морський виступ покритий препишними пальмами, але має він неабияке значіння для Америки та Азії, бо на нім має бути вибудоване пристановище для літаків, що постійно курсуватимуть та довозитимуть почту і подорожніх з одної частини земної кулі на другу. Живе на тім острівці всього двацять молодих гавайців, яких привіз сюди рибальський корабель і які подають точні метереольоґічні та інші відомости американському міністерству торговлі і промислу. Щирою душею були віддані молоді хлопці своїй „королевій“. Амелія Ергардт була єдиною жінкою, що витримувала всі невигоди життя і прикре підсоння острівця Говленду. Всі відважні американки, які хотіли поділяти самоту молодих гавайців на острівці гинули від гарячки та пропасниці.

Відлітаючи у свою останню подорож, вислала Амелія Ергардт острівчанам коротку радіову депешу: „Лечу до вас“. З того часу даремне дивилось двацять пар очей від рана до вечора в синє небо вглядаючи найвідважнішу жінку світа. Даремне...

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Велика шпигунка Далекого Сходу.

У Харбіні чекав на станції манджурський експрес. У останній хвилині вскочила до нього, перебиваючись серед натовпу, молода дама з китайцем-носієм і найшла переділ, де сидів самотний мужчина. Це був Фредрік Томсон американський журналіст, що сидів і писав пильно на машині. На привіт дами (дами за звичкою кланяються в Англії перші) відповів холодно і неохоче. Поїзд поїхав; обидвоє сиділи мовчки. Нараз дама зняла серпанок, відкриваючи чудові очі та темно-каштанове волосся, кажучи: „Пане! допоможіть мені!"

БЕЗРАДНА ЖІНКА ПОТРЕБУЄ ОПІКИ.

Здивований журналіст слухав, що скаже йому незнайома дама. — Заки прийде японська митна ревізія, мусите мені допомогти в одній комедії. Скажіть, що я ваша секретарка. Запевняю вас, що я не авантуристка. Я француженка Женевієва Бертіє, уроджена в Росії. Я мушу бути у Шангаї, а боюся, що японці без чужого поручення, будуть мені робити труднощі. — Томпсон відповів: „Щож, я звичайний журналіст, але всякі представники влади і генерали між Манджуко та Кореєю знають мене добре. Я анґажую вас на свою секретарку". При вечері пара запила дружбу шампаном. Іще перед митним кордоном Бертіє почала виконувати свої обовязки. Досвіта 1. травня вони мали відїхати з Порт Артура пароплавом до Шангаю. Томпсон чекав у готелі на свою секретарку. Нараз вістовий приніс йому лист: „Мій дорогий шефе і друже! Коли ви будете читати ці рядки, я вже буду на повному морі. Я зможу вам відкрити свою таємницю щойно в Европі. Коли мене не забудете, то призначаю вам зустріч: 1. серпня 9 год. вечір, Париж, готель Клерідж. Поводіться пристойно і не закохайтеся в якійсь східній красуні. Ваша Женевієва.

ТАНЕЧНИЦЯ І ЯПОНСЬКИЙ ПРОМИСЛОВЕЦЬ.

Кілька днів пізніше сидів Томпсон в одному елеґантному барі в Шангаю в европейській дільниці і думав про гарну Женевієву, справді небувалої краси дівчину. Сидячи придивлявся байдуже танцям. Нараз мигнула перед його очима якась пара — гарна білявка з японцем. Коли він глянув жінці в очі, вона побліла і здригнулася, як від електричного струму. Так, це була Женевієва, хоч він ледве вірив своїм очам. Американець пішов за нею, але вона вже щезла в коридорі; сіла в авто і відїхала. Директор бару міг йому лише сказати, що таємнича дама — анґлійська танечниця, а її приятель японський великий промисловець. На другий день журналіста покликав його знайомий секретар поліції. Вони виїхали на село над Янгтсекіянг. В одному саді біля павільону лежав труп. Журналіст пізнав у ньому вчорашнього партнера Женевієви. Виявилось, що цей японець — шеф японської розвідки Такімура. Його товаришка ограбила його з важних паперів і він зробив собі гаракірі.

МОНҐОЛЬСЬКА СЕЛЯНКА.

Кілька тижнів пізніше на китайсько-російському кордоні в Манджурії у пашпортовому бюрі приймали дуже чемно монґольську селянку. Вона хотіла дістатися до Чіти. Старшина вклонився їй чемно і повідомив її, що телеграма від головної російської кватири на Дал. Сході взиває її до себе. Селянку називали з пошаною „Мадам Г 27". Звідки ми знаємо про це все? Від Томпсона — американського репортера. 1. серпня він чекав у Парижі в готелі Клерідж уже від пів до 9-ої веч. Він мусів перевірити, чи таємнича дама, його перелетна секретарка, прийде на обіцяну зустріч. Десять хвилин по 9-ій, коли він утратив надію побачити її і повірив, що вона заглузувала собі з нього, почув дотик жіночих пальців на своїх очах. Це була його Женевієва, таємнича „Мадам Г 27!" Про що вони розмовляли не знаємо, але знаємо, що ця розмова закінчилася їх шлюбом у Парижі. А хто вважає всю цю історію вигадкою, нехай за неї має претенсії до другого журналіста, француза Марселя Рувіє, який її саме подав до відома світові. Велика шпигунка Далекого Сходу вийшла заміж, закінчивши щасливо свою небезпечну професію.

Новий світ із шкла, кавчуку та дерева.

Розвиток медицини та техніки причинився до того, що щораз частіше починають появлятися будівлі із шкла. У Голівуді та Шікаґо будують сотні домів із шкляних цегол, крізь які проходить сонячне світло. Їх уживають на бюра, кварні, ресторани та приватні домівки. Перед надмірною спекою хоронять людей подвійні вікна. У цих будівлях використано фільтроване повітря так, що свіже повітря доходить до середини навіть при зачинених вікнах. У деяких домах вікон не відчиняють ніколи; це неможливе, бо вони вмуровані у стіну і зайве, бо повітря йде рурами. Є теж окремий винахід, що вирівнює занадто різкі ріжниці температури в середині дому і на дворі, усуває вогкість; такі модерні вікна мають дві шиби із сильним дзеркальним шклом.

Шкляні доми.

Директор фабрики дзеркального шкла у Пітсбургу, Шеріс, увів неодну новину. Він заявляє, що приходить доба шкляна, коли шкло міцне як сталь і гнучке, як папір зможе заступити найбільше поширені метали. Усе передбачено: навіть образи можна прибивати на шкляних стінах при помочі відповідних сверлів. Долівку — теж шкляну прикривають відповідні килими, щоб сусіди з нижчого поверха не бачили „вищих" сусідів. Меблі теж будуть із шкла ріжноколірового а дерева вживатимуть до них мінімально. Дерево треба буде залишити на паливо, бо бензини не вистане до всіх машин. Прийде час, що будемо носити із шкла теж одяг. У Льондоні вже є перші зразки таких вечірних суконь і капелюхів із шкляного повісма. Кухонна посудина зрівняється із сальоновою — сковороди, горшки, підставки найкраще змивати, коли вони шкляні. У кіні — екрани будуть дзеркальні, щоб образи дістали пластичний вимір. За домами підуть авта, залізниці, літаки і кораблі, де стіни будуть прозірчасті, щоб сонце могло ними вливатися скрізь, де сидять люди.

Два нові суперники шкла.

Суперниками фабрикантів шкла є фабриканти кавчуку. Кавчук не ламається і він має свою неодну прикмету. Один із найбільших продуцентів кавчуку Франк Светтенгем у Льондоні вказує на ідеальні кавчукові дороги, де нема пилу, де затихає шум коліс і де ніщо не псується. Такі долівки вводять уже у школах, готелях, театрах і шпиталях. Подушки з піря заступають давно кавчуковими люди практичні, а кілько є інших дрібних кавчук. винаходів! А проте дерево — найстарше і найприродніше з усіх домагається теж своїх прав. З дерева можна вже виробляти цукор, спірт і одежу. Деякі міліонери вертаються до деревляних — ложок, вилок і тарілок. Є чудаки, що друкують свої білети на дереві. Не виключене, що появляться і книжки на дереві, як у давній давнині.

ЧЕРВОНОШКІРІ МІЛІОНЕРИ.

ПУСТАР КОПАЛЬНЕЮ СКАРБІВ.

Старий переказ оповідає про багача, що хотів обманути бідного і сам себе обманув. Осьтак достоту трапилось недавно у Злучених Державах Північної Америки. Ролю мудрагелибагача відіграла американська влада, а ролю бідного — індіяни.

ІНДІЯНИ.

Як відомо, індіяни в Америці вже майже на вимерті. Спочатку американці винищували індіян огнем і мечем. Вони призначували навіть нагороду тому, що вбив „червоношкірого" (індіянина). Згодом методу — спосіб винищування „поліпшили". Познайомили індіянів із „вогнистою водою" себто з горівкою. Опісля виперли їх із кращих земель і таким чином присудили це нещасне, затроєне алькоголем племя на вимертя. Сьогодні індіян в Америці стільки, що циганів у Европі. Ясно, що сьогодні не можна поводитися з останками покоління колишніх панів тої землі так, як сто літ тому. Америку вважають... людяною державою. Американська влада подає до відома всім і вся, що вона дбайливо опікується індіянами. Як ця „опіка" виглядає? Найкращу відповідь на цей запит дає історія племени Осаґів.

ВЕЛИКОДУШНІ ГРАБІЖНИКИ.

Осаґи з давен-давна займали врожайні поля у провінції Оклягома. Три роки тому американська влада вирішила, що земля, де жило дві тисячі червоношкірих Осаґів, за багато варта, як на колірових і без обиняків виселила їх. Індіяни одержали в заміну інші поля в тій самій провінції, та вже неужитки, пустарі. Нічого не помогли прохання нещасних індіянів. Нову землю-пустарі признали їм на „вічні часи", як це святочно записали в акті „даровизни".

Врешті Осаґи погодилися, бо й що їм було робити на цю примусову заміну й розгосподарилися на новій землі. Життєві умовини були тут препогані. Не було тут ні звірини, ні врожайного ґрунту ні навіть води. Керниці треба було там вертіти по кількасот метрів завглибшки.

НАФТА!

Якось раз, підчас копання такої керниці, замісць води вистрибнула зі землі — нафтова ропа!

Звістка про нафту блискавкою рознеслась навкруги. Негайно стали робити заходи, щоб знову переселити індіян із нафтових околиць. Та тепер це вже було багато важче. Остаточно індіяни теж є громадянами Америки, а акт „даровизни" був якнайправильніший. Щонайвище можна було ці нафтові поля відкупити від індіянів. Про виселення не було й мови. Нафтові товариства і влада провінції спровадили найкращих правників, щоб ці придумали, як спекатися червоношкірих.

БІЛИЙ БАТЬКО.

Хто зна, чи врешті й не найшлиб вони були якоїсь правної причини до вивласнення Осаґів, одначе в цю справу вмішався президент Рузвельт. „Білий батько з Цешінґін", як прозивають його індіяни пригадав собі якось червоних дітей свого краю й станув у їх обороні. На думку злобних Рузвельт зробив це не тільки з доброго серця, але може більше з політичних причин. Бо треба знати, що ґубернатором Оклягоми є републиканець (Рузвельт демократ) і треба було його перед близькими виборами чимсь скомпромітувати... Чи так, чи інакше, Рузвельт забрав голос і сказав: „Не дозволяю!"

Він узявся за це діло, як завжди, енерґічно. Що найваніше, він заборонив індіянам продавати нафтові терени-поля приватним спекулянтам. Це було дуже на часі, бо осьтакі ґешефтярі напевне ошукалиб були індіянів та вимантилиб від них землю за „песі" гроші. Опісля Рузвельт назначив комісію, яка занялася в імени індіян видержавленням землі великим нафтовим товариствам.

ЧЕРВОНІ МІЛІОНЕРИ.

За три місяці згадана комісія полагодила зразково нафтову справу. Всі члени племени Осаґів стали міліонерами.

Загальну суму річного чиншу за винайм і експльоатацію нафтових теренів поділили між 2216 Осаґів. Кожний із них, без уваги на пол та вік, одержав таким робом 140 тисяч золотих річної ренти (пенсії, прибутків). Коли нпр. одна родина має 5 членів, то її річні прибутки сягають 700 тисяч.

За ті гроші побудували собі індіяни прегарне місто, що на нього зложилися невеличкі доми для одної родини. Не зважаючи на наглу переміну матеріяльного положення, Осаґи не виреклися громадного життя й ледве кілька з них перенеслося до міста.

Останні живуть далі вкупі й покірно слухають наказів старезного вожда племени Лув Оута. Він хоч і носить европейський одяг, одначе по індіянському звичаю далі скручує в косу своє сиве волосся.

АМЕРИКАНІЗАЦІЯ.

Осьтак і гроші не вигнали традиції з оселі червоних власників землі, що її зрабували їм білі. Одначе вже помітно, що ця традиція не довго вдержиться...

Діти Осаґів ходять до американської школи й говорять радше по анґлійськи, як по індіянськи.

Вони, просто, дуже швидко американізуються. Чергове покоління вже напевне не буде нічим ріжнитися від звичайних міліонерських дітей. Це дуже імовірне, бо на думку американців, індіянська кров нічим не понижує, але навпаки ще й ушляхотнює американську еліту. Чванькуваті американські міліонери часто нахваляються, що в їх жилах пливе дещо індіянської крови. Це в противенстві до муринської крови, що на думку американців, понижує.

Знищено цінну памятку архітектури.

Не можемо писати ці рядки спокійно без хвилювання. У стародавньому місті (тепер село) Потиличу коло Рави Руської, що своїми початками сягає княжих часів, розібрали незвичайно цінну памятку українського деревляного будівництва — церкву св. Духа на Підгірю під горою „Городище“. Ця будова була, безсумнівно, унікатом серед подібних памяток Галичини, бо походить з першої половини XVI (шістьнаціятого!) століття, себто найстарша досі відома деревляна будова Галичини! Крім того, її цікаві форми, зокрема перекриття середньої частини, давали рідкий уже тепер зразок (зі збережених будов) первісних наших церков пірамідально-ступіньчастої форми (т. зв. „бойківської“). Завдяки щасливому випадкові зберіглися про неї ріжні документи починаючи з 1555 року аж до XIX ст., так що ми мали докладний огляд історії цієї цінної памятки нашої минувшини.

Дня 14. липня ц. р. чотирьохсотрічну будову знищено руками тих, які повинні були її оберігати як „зіницю ока“. Не може бути тут оправдання, що мовляв — люди „не відали что творили“, бо про неї писали чимало. У 1928 р. Наукове Товариство ім. Шевченка видало цілу монографію під заголовком „Будівництво міста Потилича“, де церкві св. Духа присвячено більше як 7 сторінок; у минулому році була велика стаття про Потилич у журналі „Назустріч“; а зовсім недавно писалося в газетах про висліди історичних дослідів проф. М. Кордуби щодо перебування короля Данила в Потиличу в 1262 році.

Диються дивні річи! Є гроші на великі люксусові видання присвячені цьому самому деревляному будівництву, знаходяться засоби для розкопування підземних фундаментів будов, витрачаються великі суми на розмальовування і прикрашування сучасних церков, але нема ні коштів ні охоти, ні зрозуміння для охорони незвичайно цінних памяток (і то памяток цілих!) нашої старої мистецької культури, що викликують подив і захоплення у чужинців!

Що супроти цього значать запевнення про нашу культурність і зрілість? Навіщо „розривати на собі ризи“, коли не вміємо шанувати своєї минувшини?

Володимир Січинський.

ВИХОВУВАТИМУТЬ ДАЛЬШЕ ЯНИЧАРІВ!

Проф. д-р Адріян Копистянський, управитель бурси Нар. Дому і член Тимчасового Виділу Н. Д. у Львові оголошує в „Русскім Голосі“ (ч. 30), що про ліквідацію бурси Нар. Дому нема мови. Згідно з рішенням адміністратора Н. Д. інж. Р. Вельпля бурса буде вести свою діяльність і в шк. році 1937/38. Вона буде займати два поверхи від подвіря: на І. пов. буде кухня, їдальня і кімната для хорих, на ІІ. пов. будуть три великі кімнати (спальні і саля до науки). До розпорядження бурсаків буде теж відданий город і подвіря. Тепер переводять у згаданих поміщеннях основний ремонт. З оголошення в тому самому числі „Р. Г.“ виходить, що бурса „Н. Д.“ прийме на цей шкільний рік 25—30 питомців.

Отже виховуватимуть, як і досі, яничарів!

——o——

Боднарівські містерії.

Читаємо під цим заголовком у „Станиславівських Вістях“:

Станиславівське староство надіслало греко-католицькому парохіяльному урядові в Боднарові службовою дорогою список 109 душ, із відомою метою: перетягти їх у метрикальні книги римо-католицької парохії у Станиславові. Кажуть, що в списку тім подані люди, які зміни свого прадідного обряду ні за що в світі собі не бажають. Це чоловіки, що за ціну втриматись, або дістатися на якусь роботу, наприклад при залізниці, торгують прекрасною вірою й обрядом своїх предків і подають цілі свої родини до зміни метрик, хоч є випадки, де їх жінки на це не погодилися і навіть рішилися кинути за це своїх легкодушних чоловіків. Так спокійне досі село поділилося на два табори, ворожнеча закралася між родини, навіть між чоловіків і жінок, між батьків і дітей. Де любов Бога повинна панувати, там сіється роздор. Кому та який із цієї муки буде хліб?

——o——

Великий політичний процес у Луцьку.

ЗІЗНАННЯ ПІДСУДНИХ.

Другого дня процесу зізнавали підсудні. Всі вони заперечують вину і тому предсідник наказав відчитати їх обширні зізнання зі слідства. З цих зізнань виходить, що до Володимира мав приїжджати член краєвої екзекутиви О. У. Н. Іван Малюца, відомий з варшавського процесу у справі вбивства мін. Перацького. Далі кажеться, що після ліквідації краєвої екзекутиви О. У. Н. у Львові, центром акції О. У. Н. став Сокаль, де діяв підс. Іван Климів. Він будимто мав завдання зорганізувати сітку клітин О. У. Н. на Волині. Звязковим мав бути підс. Павло Мигаль, який приїздив до Володимира у справах організації. У Володимирі повстав повітовий „провід“ з трьох осіб: Коханського, Маркевича і Харуцького-Сухозанця. Повітовий провід мав підготовити теж грабункові напади, щоби здобути фонди на організацію. Проектовано теж напад на поштовий уряд у Ковлі, на паровий млин у Голопечах і на тартак у Підгаї. Все це були лише проекти, яких не здійснили з незалежних причин.

Процес триватиме ще кілька днів.

Офіціяльний вибух японсько-китайської війни.

ТОКІО, 12. 8. ПАТ. МІНІСТР ВІЙНИ ПОВІДОМИВ КНЯЗЯ КОНОЄ ПРО ТЕ, ЩО ПОЧАЛИСЯ УЖЕ ВОЄННІ АКЦІЇ.

Предсідник ради міністрів конферував годину з членами уряду. Темою конференції були справи звязані з початком воєнних акцій.

Подробиці конференції міністрів тримають у тайні.

Протест закордонних журналістів у Берліні.

У звязку з виселенням кореспондента „Таймс-у“ з Берліна, відбулися надзвичайні сходини союзу закордонних журналістів, на яких рішили вислати протест на руки мін. фон Нойрата. Німецька преса гостро осудила це рішення. „Анґріф“ закидує їм не лише подавання суперечних із дійсністю інформацій, але й діяльність, що полягає на постійному встрявані у внутрішні справи Німеччини при допомозі редагування летючок державно-опозиційним групам і уділювання ріжних вказівок та рад, в який спосіб можна найбільше успішно працювати проти уряду Німеччини. „Багато з них — пише „Анґріф“ — покинуло би певне, добровільно найближчим поїздом Німеччину, якби тільки знали те, що ми про них знаємо.“

Еміґраційні справи.

УРУҐВАЙСЬКИЙ КОНСУЛЯТ У ВАРШАВІ.

Декретом з 10. липня ц. р. уруґвайський уряд іменував своїм консулем з осідком у Варшаві п. Оскара Фіялько, уруґвайського громадянина. Дотеперішний почесний консуль відкликаний.

ВАЖНЕ ДЛЯ ЕМІҐРАНТІВ ДО УРУҐВАЮ.

Генеральний уруґвайський консулят у Варшаві виясняє, що на основі інструкції, одержаної з міністерства закордонних справ у Монтевідео, особи, що їдуть до Уруґваю, повинні в кожному випадку доказати свою професію і навіть яку мають спеціяльність у тій професії. Посвідка професії буде вимагана без огляду на те, чи в документі буде відповідна клявзуля, чи ні. Вимок становлять лише ті особи, від яких вимагають показової квоти у висоті 400 дол., особи понижче 12 літ, жінки, що їдуть до чоловіків або родичі, що їдуть до дітей.

Отвердження переводить компетентні власти, а не свідки. Уруґвайський консулят визнає такі документи, що стверджують професію: ремісничa карта, потвердження цеху, посвідки видані старостами, міськими управами або громадами.

РЕЧИНЦІ ПОСЕЛЮВАННЯ В АРҐЕНТИНІ І ПАРАҐВАЇ.

Еміґранти-поселенці, що їдуть до Арґентини або Параґваю, обовязані поселитися на ріллі до 30 днів від дня приїзду до порту. Якщо цього не зроблять, тратять право до кавційних чеків. Тільки в деяких випадках, коли еміґрант може доказати, що проволока прийшла не з його вини, Дирекція Іміґрації годиться виїмково на продовження чеку і то лише на один місяць.

НЕ МОЖНА ЕМІҐРУВАТИ ДО АФРИКИ.

До ріжних урядів у краю, як і до польських консулятів приходять запити в справі еміґраційних можливостей до Африки, а саме до Абісинії, Еритреї і Сомалі. Міністерство суспільної опіки виясняє на основі міродайних інформацій, одержаних від італійського уряду, що чужинці не можуть рахувати на ніякі можливости еміґрації до вище згаданих країв.

ЕМІҐРАЦІЯ ДО ПАРАҐВАЮ.

Параґвайський уряд видав розпорядок, згідно з яким усі еміґранти мають бути спрямовані до міста Асунсіон. Досі велика частина еміґрантів їхала в глибину краю через Енкарнасіон, наслідком того не можна було мати ніякої контролі.

——o——

НОВИНКИ.

— **Чи знаєте, що в єдиній українській господ. школі Т-ва „Просвіта“ в Милованню п. Рошнів** к. Єзуполя, можете дістати на осінній сезон **першорядні щепи тільки по 1 зол. за штуку,** а при більшій кількости ще й відповідний опуст? Рівнож насіння городове дістанете за 75 прц. риночної ціни. На щепи шліть вже замовлення, бо з кінцем вересня та з початком жовтня найдогідніша пора до садження! 1375 7—10

— **Балет Парнеля у Великому Театрі.** Сензацією для аматорів танку буде виступ балетової дружини Парнеля, що виступить 13. ц. м. у Великому Театрі у Львові. Програма буде складатись з 20 танечних поем в олімпійській обсаді під проводом Фелікса Парнеля і Зізі Галями. Орхестрою диригує З. Вілер.

— **Приватні школи загрожені.** З початком нового шкільного року буде відкритих, як повідомляє польська преса, багато нових вселюдних шкіл, у яких знайдуть посади нові учительські сили числом до трьох тисяч осіб. Крім того міністерство освіти поручило дирекціям усіх приватних шкіл, вселюдних і середніх, перевести ремонт шкільних саль. Санітарний стан приватного шкільництва буде перевірений. Зайдуть теж деякі зміни в програмі навчання у вселюдних і середніх школах, що мають на меті підвищити практичну освіту. Мають теж побільшити число годин науки рисунків.

— **Вийшов на волю** Володимир Янів, засуджений у процесі 23-ох за належання до ОУН на 5 років вязниці. На основі амнестійного закону цю кару обнижено йому до половини.

— **Латинізація Волині.** В селі Лаврові пов. Луцьк має повстати окрема римо-католицька парохія, з окремим осідком для сталого римо-католицького духовника. Село Лаврів одно з найбільших сіл на Волині з перевагою українського населення. Римо-католицьку парохію складатимуть: двір і двірська служба, постерунок, школа та ще кільканацять осіб з місцевих кольоністів.

— **Заборона фотографувати в прикордонній полосі.** Тернопільське воєвідство видало обіжник в справі заборони фотографувати в прикордонній полосі. Дозвіл на апарат не управнює зовсім робити знимки в забороненій полосі. Заборона не торкається осіб, які переїздять через

прикордонну полосу. На кожних 2.000 мешканців у прикордонній полосі староство може видати лише одну ремісничу карту на виконування звання фотографа. Знимки можна робити виключно у фотографічному заведенні. У вимкових випадках можна за окремим дозволом знимати й на вільнім просторі. Раз у місяць фотограф обовязаний піддатися контролі органові безпеки, як теж представити старовству всі кліші й знимки до перегляду. Аматорам у прикордонній полосі можна робити знимки виключно на терені свого обійстя. Знимати в інших місцях заборонено. Переносити фотографічні й фільмові апарати до інших місцевостей у прикордонній полосі можна лише за попереднім дозволом у старостві. Знимати фрагменти вправ, маневрів, обєктів і військових дефіляд, спортових змагань і парад у прикордонній смузі і на решті прикордонної полоси вільно лише у вимкових випадках і за дозволом команди КОП. Особи, які переступають оцей розпорядок, підлягають карі арешту до трьох місяців, або гривні до 3.000 зол., або обидвом карам включно.

— **Нова польська станиця.** У Велесниці Лісній пов. Надвірна зорганізовано читальню „Товариства школи людовей". Головою встановлено господаря Петра Зьолу. Читальню накинули латинникам згори і щойно тепер вербують для неї членів.

— **Вилив Бистриці.** Наслідком безупинних дощів, які навіщували кільканацять днів надвірнянський повіт прибула вода в ріці Бистриці Надвірнянській і підмила на значному просторі береги, творячи собі нове русло. Вода наробила значної шкоди на полях.

— **Ганебний вчинок сержанта.** Вулицями Перемишля йшов 31. липня ц. р. при співучасти кількох священників і численного українського та польського громадянства похорон Евгена Вуйчика, учня III. кл. української гімназії. Коли похоронний похід станув коло Василіянської церкви на Засянні, а священники відправляли парастас, якийсь ст. сержант місцевого полку, опершись об паркан напроти церкви, ревів неначе дикий віл. Цим вчинком ст. сержант очевидно спрофанував похоронний обряд. При цьому насувається питання, чи такий вчинок ст. сержанта приносить честь мундурові польського вояка. Компетентні військові чинники повинні повчити своїх підстаршин, як мають поводитися підчас похорону.

— **Передісторичне цвинтарище.** В Молотові пов. Бібрка робітники, копаючи землю, знайшли під верствою глини і лесу якісь гроби з кістяками ,що розсипалися в порох. По способі ховання небіжчиків стверджено, що це передісторичні гроби. Велика скількість черепів свідчить про поганське цвинтарище.

— **Загадочний напад.** Карло Рабінович, візник з Коломиї ,повідомив поліцію, що коли вертався із Станиславова, на дорозі у Слобідці Лісній задержав його якийсь чоловік і попросив вогню. У хвилині, коли Рабінович давав йому сірники, два інші повалили його на землю, забрали з кишені 700 зол. і втікли до ліса. Гроші Рабінович дістав від торговця мукою в Станиславові Пінкаса Бергера і мав їх передати в Коломиї Мозесові Шустерові. Справою занялася поліція.

— **Святотатство.** До церкви в Любші пов. Жидачів вломилися злодії і вкрали позолочувану чашу вартости 300 зол., пять обрусів на вівтарі вартости 125 зол., три альби вартости 75 зол. та кілька ручників вартости 15 зол.

— **Жертви грому.** Підчас бурі, що перейшла над бучацьким повітом, ударив грім у Бобулинцях у полукіпок, під який схоронився господар Тома Дубайда з жінкою Марією, і вбив їх на місці. Злива спричинила велику шкоду на полях, де лежить на покосах ячмінь.

— **Подвійне душогубство.** У Верині коло Миколаєва н. Дністром якийсь чоловік увійшов 11. ц. м. вечором до мешкання гаєвого Івана Гаврилишина і вистрілами з револьверу положив трупом його та його жінку Катерину. Крім того ранив тяжко повітового дорожника Гринька Кураша, що находився в домі Гаврилишина. Раненого відставлено до шпиталю. Поліція викрила, що душогубом був Ілько Музика з Вериня, якого й арештували.

— **Краєва хроніка.** У Мужиловичах Нар. пов. Яворів утонула в гноївці півторарічна Евгенія Сидорко. — У Грабівниці пов. Добромиль згоріла сторола Франца Канака враз із збіжжам. — У Дмитровичах біля Мостиськ Марія Іванечко вбила сокирою свого 76-літнього чоловіка підчас сну. Причиною були подружі непорозуміння. — На полі в Беньковій Вишні підчас суперечки 17-літній Мих. Єнджеєвський вдарив

Катастрофальна пожежа в доках военної маринарки.

ЖАХЛИВІ ДЕТОНАЦІЇ У ПРИСТАНІ СВАНСІ.

ЛЬОНДОН, ПАТ. У ДОКАХ АНҐЛІЙСЬКОЇ ВОЕННОЇ МАРИНАРКИ У ПРИСТАНІ СВАНСІ ВИБУХЛА ВЧОРА ВЕЧОРОМ ЖАХЛИВА ПОЖЕЖА.

Пожежа вибухла на стації постачання топлива для военних кораблів. Пожежа перекидалась від одного збірника бензини, нафти, чи оливи на другий, так, що що хвилини лунали нові вибухи, які потрясали містом і пристанею.

Пожежа наближилась до мешкальних домів і тоді счинилась несамовита паніка. Кілька домів під напором повітря завалилося. В інших домах мури зарисувалися.

Про вгашення пожежі не було мови. Пожежна сторожа і військо мусіли обмежитися до ратування загрожених будинків.

Ціле місто пережило жахливу ніч. Пожежа накоїла велитенські шкоди. Є теж багато жертв у людях.

Пожежа викликала в цілій Анґлії велитенське враження. Догадуються, що пожежу спричинила саботажна орґанізація, яка вже від кількох літ виконує атентати у военній флоті і летунстві. Анґлійська опінія схвильована ще й тому, що оподалік Свансі лежить найбільша вуглева пристань Анґлії Кардіф, де є теж величезні склади пальних, розгінних матеріялів.

Завзяті бої під Пекіном.

Штаб японського ґарнізону в Тієнсіні повідомляє, що китайські відділи у силі 5—6 тис. люда заатакували Ліянсін, місцевість віддалену 20 км. від Пекіну. В цій акції китайці вжили панцирного поїзду й артилерії. Японці відбили наступ. Двох японців полягло і 19 було ранених. Китайці стратили коло 100 вояків.

Японські частини, які очищують околицю Пекіну, розігнали останки 29. армії, що втікли зі Санго.

Китайська преса пише, що страти по обох сторонах в бою під Нанкав були доволі великі. У північнім Чагарі зібрані тепер 3 китайські дивізії. Четверта дивізія прийшла до Джеголю.

Атентат на президента Катальонії.

„Ле Жур" повідомляє з Барсельони, що у вівторок виконали на президента Катальонії Компаніса атентат. Компаніс легко ранений, поліційний аґент важко ранений. Одночасно надійшли вістки про таємну стрічу премієра валенсійського уряду Нехріна і міністра війни Пріето з през. Компанісом. Нехрін робив гіркі викиди Компанісові за погром червоних на араґонському фронті. Компаніс мав відповісти, що „Катальонія вільна і незалежна" і тому звітувати звіту не буде. Далі щоденник пише про хаос у Катальонії та про „чистку" у Барсельоні, що її переводять Совіти.

——o——

20 літнього Федька Онишка. Онишко пробив Єнджеєвського шість разів ножиком і вбив його на місці. — У Залужові біля Ніська грім ударив у хату Катерини Хмельовець. Згоріла хата, господарські будинки, дві корови та жито й сіно. — В Пукеничах пов. Стрий вкрали в ночі з поля 180 снопів пшениці на шкоду Германа Гелера. Подібна крадіж була в Кавську на шкоду посесора фільварку Хаїма Клінґера. — До крамниці кооперативи „Лісник" у Ясені пов. Калуш вломилися злодії й вкрали більшу скількість тютюну, текстильних матеріялів та інших товарів на загальну шкоду 900 зол. — В Ольшаниці пов. Сянік згорів тартак Тіґера і Келермана на шкоду 100 тисяч зол. — Із судової вязниці в Янові коло Львова втікло пятьох вязнів, вибивши отвір в мурі. — В Перемишлі засуджено селян Гозу і Мисила по 1 рокові вязниці за те, що виманили від селянки Насті Летехи гроші, обіцюючи з нею оженитись. — Біля Коршева коломийського повіту кинувся під потяг 25-літній Василь Гревчук з Камінок Малих і згинув на місці. Причиною самогубства були родинні непорозуміння. — В самогубчому намірі кинулася до млинівки 26-літня Теофіля Прокопович з Коломиї, але її врятовано.

— **Коли любов заверне голову.** В Кобаках косівського повіту розігралася незвичайна трагедія. Інжинір Бернацький, сорокількалітній мужчина, відобрав собі життя, пробившись ножем. Ранком знайшли його тіло в калюжі крови. Перебуваючи в селі на літнищі, він залюбився в молодій панні із Кут, одначе вона, з огляду на його вік, не хотіла його знати. Інж. Б. хотів там навіть осісти і хотів купити дім у Кутах. Пригноблений своєю любовною невдачею, наложив на себе руку. Перед самогубством висповідався.

— **Кільо яблок за два сотики.** На торговиці у Вильні занотували незвичайно низьку ціну яблок. Селяни привезли таку масу яблок на продаж, що кільо відступали по 2 сотики.

— **На слідах таємного злочину.** При вул. Спільній у Варшаві переводив електромонтер інсталяцію в пивниці офіцини й у глибині пів метра викопав людський кістяк. Повідомлено слідчу владу, яка ствердила, що кістяк належав до старшого мужчини і лежав у землі коло 5 літ. Дальше стверджено, що тому пять літ пропав був без сліду Вацлав Бар, відомий картяр, що обігравав багатих людей. Одного дня він вийшов із шулерні з кількома грачами і більше його ніхто не бачив. Слідство має викрити, чи віднайдений кістяк не стоїть у звязку з тим Баром.

— **В день працював у бюрі, вночі ходив красти.** У дороговому відділі варшавської залізничої дирекції були крадежі і годі було викрити, хто їх допускається. Аж припадково здемаскували перед кількома днями злодія. Показалось, що крадіжей допускався один із службовиків Збігнєв Дробніцький, якого вважали порядною людиною. В мешканні Дробніцького знайшли склад крадених річей, а навіть писальну машину. Після його арештування виявилось, що він був нотований в поліції як фаховий злодій. В день він працював у бюрі, а вночі ходив на злодійські виправи.

— **Не подавати рук!** У всіх державних урядах у Варшаві, вивішено написи „не подавати рук". Хотять ще додати напис „не цілувати рук" (жінкам). Теперішні форми привитання забирають багато часу, а що найважніше — є негигієнічні.

— **Випоминають собі війну.** Німецька преса висловлює невдоволення з причини фільмової перерібки відомої повісти Ремарка „Поворотна дорога", фільмованої фірмою „Універсаль". У звязку з тим „Анґріф" атакує гостро Північну Америку, стверджуючи, що Америка виповіла Німеччині війну в інтересі своїх сталевих, вуглевих і нафтових магнатів. 68.000 американських вояків полягло на західному фронті в інтересі „королів консерв".

— **Напад медведів на село.** В румунській місцевости Ребрішора було кілька нападів медведів. Звірі, що вийшли із сусідніх лісів, роздерли шість коней, пять корів і кілька волів. Населення зажадало від влади, щоби зробила облаву на медведів, що стались справжньою язвою.

— **Жахлива катастрофа совітського літака,** що удержував комунікацію на лінії Прага—Москва оповита дальше тайною. Літак був великого типу і впав на совітській території. Телеграфічні агенції та редакції румунських і чехословацьких часописів інформувалися в Москві, кілько згинуло пасажирів і хто вони, але не дістали відповіди. В Букарешті вспіли тільки устійнити, що машину вів пільот Гуревич та що одною із жертв катастрофи був італійський торговельний аташе, який вискочив із літака і вбився. Тіла пасажирів згоріли до тла так, що годі ствердити, кілько їх було. Правдоподібно було їх 7 і між ними находився високий совітський достойник. По силі пожежі можна здогадуватись, що катастрофа була актом саботажу.

— **Маєток б. цісарського візника.** В Люнденбурзі помер перший візник цісаря Франца Йосифа, 86-літній Г. Клюка. Лишилася по ньому

велика спадщина, а саме три великі камениці і дві вілі у Відні та Ціріху загальної вартости пів міліона швайцарських франків. Як стверджують віденські часописи, цей масток повстав з цісарських даровизн і щедрих двірських могоричів.

— **Світові запаси нафти.** Найбільші запаси нафти є в Совітах, що мають поверх 2.500 міліонів тон або 54.8 прц. загальних резерв нафти на світі. На другому місці находяться Злучені Держави Північної Америки, що мають 1.765 міліонів тон або 25 прц. усіх резерв. Отже Совітська Росія і Злучені Держави розпоряджають 79.8 прц. всіх світових резерв нафти. Іншим державам лишається вже небагато. Скількість нафти в Іраку нараховують на 395 міліонів тон. Іран має 299 міл. тон, Венезуеля 245 міл. тон і т. д.

— **Ріжні вістки.** На побережжі Балтійського моря в Німеччині перетягла хмара мотилів, білюхів-капустників, 5 км. завдовшки. — Совітський летун Левоневський задумує вилетіти з Москви понад північний бігун до Ню-Йорку, щоб устійнити можливість торговельних летів між. Совітами і Зл. Державами. — В долині Тіміс у Румунії горить від кількох днів потяг, що складається з кільканацятьох цистерн нафти. Довколишні села загрожені вогнем.

—o—

Дописи.

САМБІРЩИНА.

Посвячення нового „стрілецького дому“. Присілок Олексята, що належить до Кульчиць, числить 30 хат. Замешкують його римо-католики, які говорять всі по українськи і ще кілька літ тому не дуже почувалися поляками, а їхня молодь ще недавно ходила на забави до читальні в Городищі. Але кілька літ тому „зафундували“ їм школу і від тоді почалася освідомлююча праця над ними. А отсе цього року доокличні дідичі „зафундували“ їм величезний „стрілецький дім“ і 8. п. м. відбулося посвячення цього дому. Не зважаючи на натиск ріжних чинників, щоб околичні села взяли участь у святі, само свято випало дуже блідо, хоч було на ньому багато „даялачи“ з Самбора й околиці. В пиятиці, яка відбулася по офіціяльній частині, взяло участь трохи і наших хрунів, а все скінчилося, як звичайно, бійкою.

БОБРЕЧЧИНА.

Ювилей читальні в Підсоснові. Дня 8.8. п. р. відсвяткувала читальня „Просвіти“ в Підсоснові 10-ліття свого істнування. Заснована серед сумних — невідрадних обставин, серед переможно-пануючого москвофільства, у селі темнім, безпросвітнім, з читальнею „Общества Качковського“, приступила читальня до праці над культурним піднесенням та освідомленням села. Місцевий парох о. Михайло Качоровський при допомозі кількох селян основав тут читальню і від тої хвилини пішла вперед муравлина просвітянська праця серед найбільш ворожо наставленого місцевого москвофільства. Завдяки вмілій кермі та праці о. пароха й місцевого студентства: лікаря ветер. Гладкого Петра, студ. універс. Цибрівського Олекси, абс. Богосл. Акад. Толошки Петра, молодого ідейного селянського працівника Михайла Цибрівського й інших, розвивається якслід читальня „Просвіти“ і вже небавком повстають нові установи: 1) кооператива „Надія“, 2) кружок „Рідної Школи“, 3) кружок „Сільського Господаря“, 4) кружок „Союзу Українок“, 5) молочарня „Маслосоюзу“. І так тиха та незамітна у своїх скромних початках подія розрослась до величавого свята з приводу ювилею читальні. — Розпочалося свято полевою Службою Божою, що її відправив парох о. М. Качоровський при співучасти о. М. Добрянського з Підгиркова й о. Я. Школьника з Германова. Співав хор під проводом Миколи Суха і приграваіа орхестра з Чижикова. Зараз по Службі Божій перейшов увесь народ з духовенством і процесією на недавно закуплену читальняну площу, де відбулось її посвячення під будову поверхового Народнього Дому, в котрім найдуть приміщення всі місцеві культурно-освітні установи. І ще цього року почнають підсоснівські громадяни будову, при великій моральній і матеріяльній допомозі братів односельчан з Америки. Після посвячення виголосив на площі о. Михайло Добрянський прегарну змістом і формою проповідь, взиваючи всіх громадян у згоді та Христовій любові до будови Народнього Дому. По короткій перерві почалася дальша частина свята — святочна академія. Непроглядні маси заповнили громадську площу, де на вступі пишалася брама з тризубом по середині. Відкрив академію о. Михайло Качоровський, основник читальні, її перший і безперерівний голова. У своїй промові розповів 10-літню історію читальні, згадав про всі ті невідрадні умовини, в яких її основано і дальше про всі ті трудноші й перешкоди, на які натрапляла вона на дорозі свого розвитку. Одначе всі перепони поборено і село, перед 10 роками москвофільське, нині свідоме національно-українське. Привитав вкінці всіх гостей, з жалем стверджуючи неприсутність на святі делегатів з Матірного Товариства і Філії в Бібрці, хоч свій приїзд приобіцяли і запевнили. З черги йшли продукції місцевого хору, прегарно відспіваного, чи не першого в цілім бобрецькім повіті, що відспівав під проводом диригента Михайла Цибрівського цілу низку пісень. Їх гарне виконання було нагороджене рясними оплесками. Потім були декламації і привіти, що їх зложили ювилятці представники місцевих установ і доокличних читалень На закінчення академії орхестра відіграла нац. гимн. Після того відбулась на площі вінцева частина свята: національні танки у виконанні місцевої молоді під проводом п. Олекси Цибрівського, а вже з одушевленням приглядалась публика вправам і гаїлкам, що їх прекрасно виконав жіночий доріст у чудових національних строях під проводом п. Мирослави Кебало. Пізно вечором розходились гості під враженням зразково улядженого і мило проведеного просвітянського свята, з великою вірою в непереможну силу духа української нації.

ГОРОДЕЧЧИНА.

Сокільське свято в Річичанах. Дня 1. серпня відбулося в Річичанах городецького повіту на громадській площі сокільське свято. На його програму зложилися вправи сокільських гнізд Річичан та Судової Вишні. Попис почався в год. 3 попол. Після піднесення прапору та відспівання національного гимну зложили руховики звіт та передефілювали перед публикою. Опісля ставуло до вправ 40 руховиків „Сокола“ з Річичан та Судової Вишні, які виконали гарно під звуки орхестри 4 вправи вільноруч. З черги 25 посестер згаданих вище гнізд виконали 3 вправи вільноруч. На дальші точки складалися вправи соколів списами, прикрашеними жовто-блакитними прапорцями і вправи десятки молоденьких соколів з Річичан дручками, які випали дуже ефектовно та з огляду на молоденький вік вправляючих, викликали назагал миле враження. Вправи на коні, скоки та пописи зручности молодих соколів, які розбавили глядачів, виповнили решту програми. Офіціяльну частину свята закінчено дефілядою побратимів і посестер та загальним відспіванням сокільського гимну. Опісля відбулися змагання у відбиванці дружин з Річичан і Судової Вишні та забава з танцями на площі. В часі попису приграваіа орхестра з Мшани. Загально беручи свято полишило серед усіх місцевих глядачів та гостей, які прибули зі сусідніх сіл та з Городка, добре враження; воно доказало, що гасло „Спорт у маси“ прийнялося вже і по селах Городеччини та подекуди справа фізичного виховання та спорту на селі має більше прихильників і зрозуміння, як у самому місті. Свято було добре зорганізоване — вправи виконано гармонійно, хоч вправляли соколи, відокремлені від себе кільканацять кільометрів. Дохід з цієї імпрези призначено на викінчення Народнього Дому в Річичанах.

Фестин в Городку. Городецькі установи зачинають літньою порою аж надто живо проявляти свою діяльність, яка виявляється головно в уладжуванні забав та фестинів. Про темперамент та меткість виділів тих товариств у добуванні грошевих засобів на цілі товариства свідчить факт, що на день 25. липня приготовлялися в малому Городку аж 3 фестини. Одначе хмари розвіяли надії на матеріяльний успіх і читальні „Просвіти“ на Заставськім та Львівськім передмісті фестини відкликали, а великий фестин „Лугу“, на якім мав відбутися попис лугових, відбувся в міському городі з чотирогодинним опізненням та без вправ. Дня 1. серпня відбулися фестини згаданих вище читалень на обох передмістях Городка. Під адресою аранжерів фестинів слід сказати, щоб перед улаштованням фестину порозумівалися з іншими установами, щоб на один день не припадало по кілька фестинів відразу. А може вкінці якесь товариство відважиться дати фестин без пива?...

Шарування міської церкви. Греко-кат. парохіяльний уряд у Городку приступив до праць над відновою міської церкви Благовіщення, яка справді представляла знадвору з пообвиваними стінами не дуже милий вид. Після ошарування дзвіниці приступлено до шарування церкви знадвору. Працю ведуть місцеві майстри мулярі. Благовіщенська церква по віднові, яка вже закінчується, буде виглядати знадвору дуже гарно. Минулими роками покрито бані церкви бляхою, в 1936 р. поставлено від сторони вулиці муровану огорожу. На докінчення праць над ошаруванням церкви уладило Міщанське Брацтво дня 8. VIII. п. р. в міському городі великий фестин з льотерією. Грала орхестра з Керниці.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Відкриття нової захоронки. Завданням Рідної Школи є не тільки вдержувати ріжні школи та організувати сезонові дитячі садки, але й основувати та вдержувати постійні захоронки по містах і селах. Ця справа у нас далеко не поставлена якслід. На відповідне національне виховання дітей у дошкільному віці, головно по містах серед робітництва та найбідніших кругів українського міщанства, звертаємо найменше уваги. А ця справа немаловажна. Наші міста вже давно потратили український характер саме через недостачу національного виховання дітей. Від декількох десяток літ напливає до міста свіжий український елемент, який з причини земельного голоду втікає до міста за ріжними заробітками. Те, на жаль, цей елемент не скріпляє українського характеру міста, лише хвилево його підсичує, бо друге-третє покоління пропадає для нас у чужому морі. Діти виростають і виховуються звичайно всуміш з сусідськими, говорять по польськи, бо батьки (головно робітники, ремісники і т. п.), тяжко працюючи на прожиток, на виховання дітей в українському національному дусі не дуже звертають увагу. От таких-то дітей Повітовий Кружок „Рідної Школи“ в Перемишлі постановив ратувати і заснував для них захоронку. Відкриття цієї захоронки відбулось мин. понеділка. Почалось воно Службою Божою, що її відправив у Василіянській церкві на Засянні о. проф. Комарницький, що опісля в салі під церквою виголосив промову про ціль і завдання захоронки. Дітей вписалося понад 30 і з кожним днем їх число збільшається. Багато з них не вміє й говорити по українськи. Захоронка ця стане на Засянні тим чинником, який бодай частинно спинить денаціоналізацію наших дітей, а їхніх батьків скріпить у національному дусі. На цьому місці варто згадати, яких засобів уживають чужі захоронки у відношенні до наших дітей, які з браку своїх ходять до чужих. Опікун захоронки дир. Дм. Пелеський дістав від одної пятилітньої дитини, між ін., таке питання: „Чи то правда, же українци не пуйдон до неба“? Таких засобів уживають польські черниці, які ведуть захоронки, щоб викликати в дитини ненависть до нашого обряду і нашого народу. Вкінці слід підкреслити, що з помічю Р. Ш. прийшли оо. Василіяни, які дуже прихильно поставились до цієї справи та зовсім безкорисно віддали до диспозиції захоронки салю під церквою і городок. Старшина П. Кр. „Р. Ш.“ приступила до основання цієї захоронки тільки з добрими намірами, не маючи на цю ціль відповідних фондів. Отжеж дальше істнування цієї української станиці на Засянні залежить від українського перемиського громадянства.

К-к.

—o—

Спорт.

УКРАЇНА — БОЧКАЙ.

Щоб дати змогу глядачам набути швидше білети на ці сензаційні змагання, до того по дешевших цінах, виділ України рішив уладити передпродажу білетів по знижених цінах у власній домівці щодня до пятниці 13. п. м. від 7—8 год. вечором. В суботу й неділю, білети можна буде купувати при касах на грищах. Крім того передпродажа дешевших білетів відбувається у „Маратоні“ і в будні коло Штарка (пл. Марійська).

Виділ України повідомляє, що персональні карти, видані Україною і Гасмонеєю, неважні. Важні тільки пресові карти.

Початок передметчів в обох днях в год. 3 попол., метчів в год. 5. попол.

Склад України подамо в черговому числі.

Нові книжки й журнали.

ORIENS. Warszawa lipiec—sierpień 1937. R. 5. Nr. 2.

Театри.

Український Молодий Театр „Загр..а“ під арт. пров. В. Блавацького:

КАРЛІВ:
13. VIII. Тарас Шевченко.
14. VIII. Камо грядеши? I. частина.
15. VIII. Камо грядеши? II. частина.

ВОЛЧКІВЦІ:
15. VIII. год. 3 попол. Тарас Шевченко.

ЗАБОЛОТІВ:
16. VIII. Камо грядеши? I. частина.
17. VIII. Камо грядеши? II. частина.
18. VIII. Трафіка пані генералової.
19. VIII. Тарас Шевченко.
20. VIII. Муравлі.

ТУЛУКІВ:
19. VIII. год. 3 попол. Тарас Ше..нко.

Зі Заболотова театр іде до Рожнева, Кут і Косова.

ВЕЛ. ТЕАТР — нечинний.

КІНА.

АПОЛЬО: „Свята та її блазен“.
АТЛЯНТИК: „Замок тайн“.
ВАНДА: 1) „Робін Гуд із Ельдорадо“, 2) „Ніч на Трансатлянтику“.
ҐРАЖИНА: „Вибухова бльондинка“, „Небезпечний флірт“.
ЕВРОПА: „Заборонене щастя“.
КАСІНО: „Ти, що в Гострій світиш Брамі“.
КОПЕРНИК: „Рожа“.
МАРУСЕНЬКА: „Пострах опери“ з Борисом Карловим.
МЕТРО: „Кенігсмарк“ і „Дві Івасі“.
МІРАЖ: нечинне.
МУЗА: „Ніч в опері; „Руки завинили“.
ПАЛЯС: „Фякер ч. 13“.
ПАКС: нечинний.
ПАН: нечинне.
РАЙ: „Діти щастя“ з Ліл. Гарвей і Віллі Фрічом.
СВІТ „Несамовитий дім“ і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Жовтий скарб“ і ревія „Рефрена“.
ТОН: „Ню-Йорк-Сан Франціско“.
УТІХА: „Герой Тексасу“ і ревія
ХИМЕРА: „Для тебе Маріє“

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5).
„Гірський шпиль Цугшпіце“

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 13. серпня 1937.

БЕРЛІН 17.00 Берлінські композитори, 18.00 Розр. музика, БІЛГОРОД 18.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 17.30, 21.50 Циг. музика, 18.45 Італ. пісні, 22.55 Орх. концерт, ВІДЕНЬ 13.10 Концерт капелі, 15.15 Музика на скр. і форт. (для молоді), 16.05 Симф. музика, 17.20 Твори Пасторія, 19.25 Муз. інтермецо, 21.50, 22.00 Пісні й пісеньки. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Діточі пісні, 18.00 Соната г-моль Регера, 19.00 Веселий вечір, 22.20 Барвна музика, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Концерт віденського тріа гітаристів, 18.50 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Віденська кров“ оп. І. Штравса, МІНХЕН 9.00, 12.00 Концерт, ПРАГА 17.05 Концерт фільг. орх., 20.25 „Весна“ лір. суїта Ферстера, 21.15 Секстет ес-дур Бетовена, РАДІО ПАРІ 13.15, 19.15, 19.45 Спів, 14.30, 15.00 Театр Уяви, 16.00 Камер. муз., 19.00, 20.30 Форт., спів, РИМ 17.15, Камер. муз., 18.50 Розр. музика, 21.00 Орх. концерт, 21.30 Вок.-інстр. концерт, ШТУТТГАРТ 21.15, 22.00, 23.00 „Ловці перел“ оп. Бізета.

Субота, 14. серпня 1937.

БЕРЛІН 13.00 Гомін полудня, 18.00 Розр. концерт, 19.30 Староберлінська музика, спів, клявесин, скрипка, флет; 22.30 Танк. музика, БІЛГОРОД 18.20 Нар. пісні, 22.30 Розр. музика, БУДАПЕШТ 12.05 Циг. музика, 17.00 Концерт військ. орх., 19.15 Сальон. музика, ВІДЕНЬ 11.05, 12.00 „Реквієм“ Вердія, 19.10 Чарівні муз. дрібнички, 20.10 Барвний муз. вечір, 21.45, 22.00 Форт., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 15.10 Сільські пісоньки й танки, КОШИЦІ 13.30, 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.00 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.30, 22.00, 23.00 Симф. концерт, МІНХЕН 18.00 Тріо, ПРАГА 16.05 Розр. муз., 17.55 На втіху всім, вес. муз. попурі, 19.05 Концерт, 21.20 Військ. орх., РАДІО ПАРІ 13.15, 19.10, 19.45 Спів, 16.05 Для дітей, 20.30, 21.00, 22.00 Симф. концерт, РИМ 17.15 Танк. музика, 19.00 Розр. музика, 21.00, 22.00 Вечір опер: „Кавалерія Рустікана“ оп. Маскаnія, „Іль комбатіменто ді Танкреді е Кльорінда“ оп. Монтеверлія.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 13. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Дебісі-Равель: Сарабанда, симф. орх., гр. пл., 12.25 Популярна музика дутої орх., 13.55 Легка музика з гр. пл.: у перерві в год. 14.03 Гутірка союзів ККО, 14.35 Пісні й гутірка з пінкольовії, 14.55 Львівська біржа **15.00 Українські пісні, з гр. пл.,** 15.35 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Гутірка з хорими, 16.15 Концерт нар. капелі, 16.45 Мармурове місто посеред соснових сіл, 17.00 Концерт солістів: скр., форт., 17.50 Як відкрито бактерії, 18.00 Туристичний інформатор, 18.05 Легка музика з гр. пл., **18.30 Східні чи західні впливи в архитектурі, гутірка в українській мові інж. Мир. Німцева,** 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Орх. концерт, 19.50 Спортові вістки, 20.00 Ідемо на води, муз.-літер. звд., 20.45 Веч. денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Танк. музика, 21.45 Серпневі вечорі, 22.00 Спів. рецітань А. Шлемінської: у програмі італ. нар. пісні, 22.30 „Алярм! горить!“ трансм. із пожежної сторожі, 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Танк. музика з гр. пл.

Субота, 14. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Пополудневий денник, 12.15 Як повинно бути на сільському обійсті, 12.25 Орх. концерт, 14.00 Концерт бажань, 14.58 Наша програма, 15.00 Концерт бажань, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Театр Уяви для дітей: Літо лісових людей (на осн. Родзевичівни), 16.30 „Крамниця із забавками“ у вик. орх., 17.30 Концертова авдиція, 17.50 „На Поділлі Білий Камінь“ гутірка, 18.00 Суспільна гутірка, 18.05 Музика з гр. пл., 18.25 „У 17-ліття битви під Залвірям“, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Концерт солістів: форт., скр., 19.40 Актуальна гутірка, 19.50 Спортові вістки, 20.00 Участь закорд. поляків у боях за незалежність, 20.40 Вечірній денник, 20.50 Огляд хліборобської преси, 21.05 „Обжинки“ суїта нар. пісень і танків, 21.30 Резерва, 21.40 Трансмісія з Мінхену: Баварські нар. пісні (цитра, арфа, квартет, нар. хор, орхестра), 22.05 Транс. з Трок, 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Танк. музика з гр. пл.; у перерві год. 23.10 „Замовлений монольог“.

Радіокутик.

ДЕТЕКТОРОВИЙ ВІДБІР НА ГОЛОСНИК.

Публікації та оферти, що обговорюють справи голосникового відбору без лямп, які недавно вийшли, причинилися до нового зацікавлення цією справою. Що якийсь час зявляються такі сензаційні відомости про нові в цій ділянці винаходи, які треба читати, памятаючи завжди про те, що справа відбору на детектор вже докладно досліджена науково і то ще тоді, коли катодових лямп ще не було на світі. Цю ділянку знання можна вже вважати вичерпаною. Всі нові конструкції в цій ділянці є звичайно менш чи більш дотепно прикладеним винаходом великих антен, добре збудованих обводів та чулих голосників. Непотрібні тут жадні спеціяльні „патентовані“ урядження, бо недалеко від сильної висильної стації, або там, де падає сильне проміновання даної висильної стації, при великій антені (при чому майже однаково, якого зразку буде антена), — можна осягнути такий сильний відбір на детектор, що чулий голосник зможе цей відбір цілком задовільно схопити.

Отже, ціла справа голосникового відбору на детектор спроваджується до великої, тобто довгої і високо завішеної антени, спорядженої з кількох промінів або з сітки, доброго узємлення, приймача збудованого так, щоб ціла енергія, можливо без електричних страт доходила до детектора, потім чулого голосника і врешті до чинника цілком уже від нас незалежного, тобто до віддалі від висильної стації, способу розходження енергії з цієї стації і врешті до атмосфери, тобто пори року і дня.

Детекторовий приймач — це урядження, яке перетворює сприйняті з антени імпульси швидкозмінних струмів на чутні тремтіння, які з черги переробляються на звуки у слухальцях. Тому, що в відбірній інсталяції (детекторовій) немає жадних елементів змінюючих, ці імпульси, детекторовий приймач мусить брати з антени електричні імпульси певної означеної сили, бо в противлежному разі не перетворить їх на досить сильні тремтіння. Відбір буде слабий, або його цілком не буде.

З цього виникає, що детекторовий приймач властиво не має засягу і цілком залежний від сили висильної стації, яку він відбірає, від її віддалі та від якости антени і узємлення, до яких є прилучений. Тимто детекторовий приймач може напр. відбірати стацію великої сили, але дуже віддалену, краще, ніж слабу, але близьку стацію. Тому, що висильні стації, крім хвилі йдучої вздовж земної поверхні висилають також хвилі просторінні, які відбиваються від горішньої верстви земної атмосфери і падають назад на землю, — може легко трапитися що навіть дуже далека висильна стація відбирається з великою силою в даній місцевости, а кількадесять кільометрів далі у напрямі цієї стації — відбору її не буде цілком, або буде дуже слабий.

Тому, що, як вище зазначено, детекторовий приймач не має жадних елементів змінюючих, відбірані електричні тремтіння, єдиним способом змінення відбору є застосувати лямповий змінювач. Хоча і можна шляхом застосування вищої або довшої антени відбірати тремтіння дещо сильніші, але в цей спосіб зменшується селективність приймача, тобто здібність окремого відбору кожної зі стацій, що працюють на хвилях зближеної довжини.

З цього виникає, що коли слабо відбіраємо закордонну стацію, то змінити її відбір можемо тільки при помочі катодових лямп, а коли відбіраємо кілька стацій водночас, то краще зректися їх відбору, ніж старатися одну з них виділити. Найкраще обмежитися до найближчої або найсильнішої з відбіраних стацій, відбір яких відбувається без перешкод. Коли відбираємо дуже віддалену закордонну стацію, а не відбираємо ближчої краєвої, то не треба цьому дивуватися, памятаючи, що або закордонна стація надає зі значно більшою силою, ніж краєва, або відбираємо хвилю відбиту, що є переважно явищем випадковим.

Засяг краєвих стацій в Польщі, тобто найбільша відстань в якій можна ці стації відбирати на детектор, для Рашина коло 400 км., для Львова — 140 км., для Катовиць, Торуня, Познаня і Вільна — коло 100 км., для Варшави II., Кракова і Лодзі — коло 30 км.

БІРЖА.

Гроші.

Львів, дня 12. серпня 1937.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·36, 88·95. Доляри американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.29·00—5.26·50. Фльорени гол. 292·72—291·00, Франки фр. 19·92—19·80, Франки швайцарські 121·80—121·00, Фунти англ. 26·45—26·29, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·80—17·00, Кор. дан. 118·04—117·20, Кор. норв. 132·93—131·95, Корони шв. 136·38—135·40, Ліри італ. 25·00—23·50, Марки фінлянд. 11·70—11·20, Марки нім. 138·00 — 134·00, Шилінги австр. 99·20—98·50, Тель Авів 26·25—26·00, Марки нім. срібні 150·00 146·00

Папери.

Банк Польський 106·00, Лільпоп 50·75 Вугодь 23·00, Стараховиці 32·25, Габербуш 39·00, Островець 26·50, 26·25.

Тенденція дещо сильніша

Акції.

4 і пів проц. внутр. 57·00, 57·25, 3 поз. інв. 1 ем. 69·00, 2 ем. 63·13, серія 83·00, 4 прем. дол. 39·25, 4 проц. консол. 58

Тенденція удержана.

ЦЕНТРОСОЮЗ-ЛЬВІВ.

Звідомлення овочевого ринку.

Львів, 12. серпня 1937.

Ціни льоко Львів (гурт за 1 кг)

Яблока І.	зл. 0·20—0·30
Яблока ІІ.	0·10—0·20
Яблока ІІІ.	0·04—0·10
Грушки І.	0·25—0·35
Грушки ІІ.	0·15—0·25
Грушки ІІІ.	0·07—0·15
Сливки угор.	0·55—0·65
Ренґльоти	0·35—0·40
Кавуни угорські	0·40—0·45
„ заліщицькі	0·30
Помідори	0·15—0·20
Цибуля	0·07—0·08

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“

Львів, 12. серпня.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·75 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	2·80 зол.
молоко	14—15 сот.
яйця	3·10—3·20 зол.

Тенденція на масло і яйця вдержана, на молоко знижкова.

Ширіть наш часопис!

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

МОЛОДИЙ ІНТЕЛІҐЕНТ шукає якоїнебудь праці. Може продавати в крамниці, давати лекції, доглядати недужого. Скромні вимоги. Зголошення: Дишув, Посте рестанте, леґ. № 68. 1404 2—3

КУПНО - ПРОДАЖА

ВИНЯТКОВА ОКАЗІЯ! Двоповерхову каменицю, без податків, такси, комфорт, город, найкраща українська околиця Потоцького, чинш 4.700, ціна 46.000, менше Банк 12.000, — продасть **„Контракт“**, Львів, Баторого чотири. 1399 2—3

КАМІНЬ ДОВБУША, коло Яремча. Гарна вілля мурована, 5. кімнат з приналежними вигодами, повний комфорт, лазничка, біжуча вода тепла і зимна, з печами — надається також на постійні мешкання — з господарським будинком, гаражом, ситкісковим кортом, городом і лісом, цілість близько 8.000 м², гарна огорожа, коло Прута і залізничої стації — до продання. Відомість: Львів, тел. 20939 п. Кміцінський, або Варшава, тел. 41511. 1414 —5

РІЖНІ

БОН-ТОН вимагає чистої гардероби і комірців із пральні Кульчицького, Личаківська 117. 6372з-7

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Примар Д-р ШВАРЦ
Недуги шкірні, венеричні і лікарська косметика
Словацького 4. Тел. 216-61.
(проти гол. почти)
1400 **вернувся.** 2—3

ОГОЛОШЕННЯ.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0,25
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.